www.dmmh.no

Fagplan

Bachelor førskolelærerutdanning

Linje for internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid

2009-12

Rev 180811

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR FØRSKOLELÆRERUTDANNING

Innhold

DEL 1: Innledning til fagplan for bachelor førskolelærerutdanning, linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid (IFFA) 2009-2012 4
1. Innledning og begrunnelser 4
2. Mål 5
3. Innhold 7
4. Organisering og arbeidsmåter 9
5. Vurdering 13
6. Pensumliste 14
DEL 2: Fagplan for bachelor-førskolelærerutdanning, linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid (FLUIL) 2009-2012 16
1. studieår 16
Pensumliste for 1. studieår 19
2. studieår 27
Pensumliste for 2. studieår 30
3. studieår 39
Pensum 3. studieår 47
DEL 3: Plan for basisgrupper 51
1. Arbeid i basisgrupper 51
2. Mål 51
3. Organisering av basisgrupper 52
4. Ansvarsfordeling 53
DEL 4: Plan for veiledet pedagogisk praksis 56
Prinsipper 56
Overordnede mål for praksis 57
Mål for praksisperiodene 58
Grunnskolepraksis 62
Organisering av praksisopplæringen 63
Møter og veiledning 64

Praksiskontrakt 65
Praksisrapport 65
Vurdering i praksisperioden 66
DEL 5: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering 72
1. Regler for avsluttende vurdering 72
2. Skikkethetsvurdering av lærerstudenter ved DMMH 72
3. Skikkethetsvurdering/definisjon 72
4. Vurderingskriterier for lærerutdanningene 72
5. Skikkethetsnemnd 73
6. Institusjonsansvarlig 73
7. Tvilsmelding 73
8. Behandling hos institusjonsansvarlig 73
9. Behandling i skikkethetsnemnda 74
10. Behandling i styret/institusjonens klagenemnd 74

DEL 1: Innledning til fagplan for bachelor førskolelærerutdanning, linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid (IFFA) 2009-2012

Revidert 29.06.09, 14.08.09 01.07.10: Gjelder praksisuker

Revidert juni 2011: Gjelder studiepoengfordeling på eksamen 3. studieår (MHS)

Sist endret 18.08.11: Gjelder pensum og språklige justeringer (GIF)

1. Innledning og begrunnelser

Lov om Universiteter og Høgskoler av 1. januar 1996 med senere endringer danner grunnlaget for 3-årig førskolelærerutdanning. Rammeplan for førskolelærerutdanning av 2003 (RP2003) gir mer spesifikke retningslinjer og rammer. På grunnlag av rammeplanen er det utviklet en fagplan for *temaorganisert førskolelærerutdanning* ved Dronning Mauds Minne Høgskolen (DMMH). Denne fagplanen og dens deler må sees på bakgrunn av lov, reglement og rammeplan godkjent av Utdannings- og Forskningsdepartementet (UFD).

Fagplanens del 1 beskriver den temaorganiserte førskolelærerutdanningen og det spesielle ved linje for internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid (IFFA), det vi si med fordypning i fagområdene pedagogikk, norsk, samfunnsfag og KRL. Linjefagene er integrert gjennom alle tre studieår.

1.1 Førskolelærerutdanningen – en yrkesrettet utdanning

Førskolelærerutdanningen er en yrkesutdanning og bachelor-førskolelærerutdanning linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid omfatter ti fag som til sammen utgjør en helhet. Førskolelærerutdanningen kvalifiserer for pedagogisk arbeid med barn i barnehagen. Med ett års relevant videreutdanning kan førskolelærere, etter dagens ordning, tilsettes for arbeid på første til fjerde klassetrinn i skolen.

Førskolelærerutdanningen er en yrkesrettet utdanning. Dette er uttrykt i kap. 2.1 i RP 2003 hvor det står at "fagene i førskolelærerutdanningen skal i tillegg til faglig kunnskap gi innsikt i en helhetlig læringsforståelse, der omsorg, lek og læring er naturlige elementer."

Det pekes også på at "arbeidsmåtene i barnehagen og i det første året i grunnskolen bygger på en temabasert, flerfaglig og tverrfaglig kunnskapsforståelse, der lek og spontan virksomhet har stor plass."

I forlengelsen av dette perspektivet prøver høgskolen å oppnå særpreget som kjennetegner førskolelæreryrket ved å temaorganisere førskolelærerutdanningen. Temaene er laget ut fra RP 2003 og skal relateres til, og blir knyttet nært opp til praksis.

1.2 Fem kompetanseområder

RP2003 fastsetter at all lærerutdanning skal bidra til å utvikle studentenes kompetanse innen fem særskilte områder som er sentrale i utøvelsen av lærer-/førskolelæreryrket.

Kompetanseområdene er:

- faglig kompetanse
- didaktisk kompetanse
- sosial kompetanse
- endrings- og utviklingskompetanse
- yrkesetisk kompetanse

Disse kompetansene utgjør ulike aspekter av en *mangfoldig yrkeskunnskap* som kjennetegner førskolelærerens profesjonskunnskap (kap.1 RP2003). De ulike kompetansene vil gjøre seg gjeldende i varierende grad i ulike typer situasjoner i arbeidet i barnehagen. For utdanningen er det viktig at alle fag/fagområder og alle deler av studiet sikter mot å utvikle studentenes kompetanse innen alle disse områdene.

2. Mål

Rammeplan 2003 (RP 2003) beskriver hvilken kunnskap, hvilke ferdigheter og holdninger studiet sikter å utvikle hos den enkelte student. Dette er overordna mål som avspeiles i planene for temaområdene og plan for pedagogisk praksis.

2.1 Førskolelærerens oppgaver

Studiet tar utgangspunkt i de grunnleggende verdier som er nedfelt i Lov om barnehager, i Lov om opplæring av barn, unge og voksne, og i gjeldende planer for barnehage og grunnskole. Utdanningen må se dette i relasjon til de utfordringene førskolelæreren møter i sin yrkesutøvelse.

Førskolelærerens hovedoppgaver er pedagogisk arbeid med barn i nært samarbeid med foreldre/foresatte og ansvar for faglig utvikling på arbeidsplassen. Arbeidet må forankres i et helhetlig pedagogisk grunnsyn. Sentralt står å favne og utløse barnets skapende evne til erkjennelse, til innlevelse, til opplevelse og til deltakelse. Dette er vesentlig i barnets forhold til andre mennesker og til natur, miljø, kunst og kultur. Vesentlig er også utviklingen av grunnleggende begreper, språk, estetisk sans, kunstneriske uttrykksformer, kropp og bevegelse. For å kunne møte disse utfordringene i yrket er det nødvendig at studentene møter og bearbeider de samme områdene i studietiden.

2.2 Linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid

Linje for internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid utdanner førskolelærere med fokus på økt globalisering og flerkulturalitet. Gjennom fagene og praksis i utdanningen forberedes studenten for førskolelærerens oppgaver. Utdanningen bygger på prinsippet om nær sammenheng mellom teori og praksis og som to likeverdige kunnskapskilder.

Førskolelærerutdanning linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid, vil være rettet både mot arbeid med barn i Norge og i utlandet, og retter fokus mot pedagogen som verdensborger. Verden blir stadig mindre. Gjennom ekspanderende internasjonal handel og samarbeid, gjennom turisme og økte kommunikasjonsmuligheter, så vel som på grunn av kriger, konflikter og derav følgende migrasjon, kommer vi stadig i kontakt med mennesker med ulik etnisk og kulturell bakgrunn. Samtidas utfordringer med globalisering og migrasjon, krever pedagoger med kulturforståelse og handlingsberedskap.

Målet med studiet er å styrke førskolelæreres kompetanse i internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid. Enheten vil være tverrfaglig med pedagogikk, samfunnsfag, kristendom/religion/livssyn, norsk som hovedfag. Disse vil utgjøre utgangspunktet for arbeidet med mangfold, kultur, identitet, etnisitet, rasisme, likeverd, toleranse, menneskerettigheter og internasjonal forståelse og samarbeid. Andre fagpedagogiske studier og pedagogisk praksis vil også ha et tydelig fokus. Et overordnet prinsipp i studiet vil være et gjennomløpende flerkulturelt perspektiv. Innholdet knyttes til flerkulturelle perspektiver, fra teori til praksis. Studiet skal gi studentene innsikt i flerkulturell pedagogikk, og evne til å reflektere og utnytte relevante teorier og forskningsbaserte kunnskaper i praksis. Utfordringer knyttet til barns dannelsesprosesser i ulike samfunn vil stå sentralt. Kunnskap om fremmedfrykt og rasisme samt innsikt i antirasistisk arbeid i barnehage og skole, er viktige fokus. Betydningen økt globalisering har for barns vilkår er et sentralt anliggende. Sentrale verdier som toleranse, respekt og inkludering blir vektlagt.

Erfaringer og refleksjoner i møte mellom mennesker med ulik kulturbakgrunn, vil være et viktig utgangspunkt for flerkulturelt arbeid både i Norge og i utlandet. I studiet legges det derfor vekt på alternative praksisformer. I tillegg til at det gis muligheter å knytte bacheloroppgaven til et utenlandsopphold på en måned i 6. semester, tilstrebes en praksisperiode i utlandet, fortrinnsvis i 4.semester. Praksis vil også knyttes opp mot flerkulturelle barnehager, asylmottak og mentorvirksomhet.

Undervisningsspråket er norsk, men noe engelskspråklig undervisning kan forekomme. Noe av pensumlitteraturen vil også kunne være på engelsk. Det kan åpnes for at noe litteratur kan erstattes hvis det er tilfeller hvor man ikke kan forvente tilstrekkelige forkunnskaper i engelsk.

2.3 Teori og praksis i førskolelærerutdanningen

Utdanningen bygger på prinsippet om nær sammenheng mellom teori og praksis. Utdanningen skal danne grunnlag for et reflektert møte mellom teoretisk fagkunnskap og praktisk yrkeskunnskap slik at disse to kan framstå som en meningsfylt enhet. Alle fagene og praksis i utdanningen skal forberede studenten for førskolelærerens oppgaver.

2.4 Pedagogisk praksis i førskolelærerutdanningen

Førskolelæreryrket er et praktisk yrke, og praksis har derfor en sentral plass i studiet. Gjennom praksisperiodene skal studentene utvikle sin faglige dyktighet. De skal bli fortrolig med yrkesutøvelsen og få erfaring med de arbeidsområdene en førskolelærer har i barnehagen. Førskolelærerutdanningen er allsidig med stigende krav til selvstendighet og

ansvar. I løpet av utdanningen skal studentene lære å planlegge, gjennomføre og vurdere pedagogisk arbeid. Praksisperiodene skal dessuten legge grunnlaget for kritisk refleksjon over yrkesutøvelsen. Målet er utviklingen av en vid førskolelærerkompetanse som er forankret i nærhet til yrkesrollen så vel som perspektiv på den.

Det legges til rette for et godt samarbeid mellom praksisbarnehagene, studentene og lærerne. Alle studenter skal gjennom sin basisgruppe ha en tilknytning til minst en praksisbarnehage hvert studieår. Barnehagen(e) skal fungere som en referansebarnehage i studentenes studier utenom den veiledede praksisen.

Veiledet praksis er en viktig del av undervisningen, og allerede den første høsten vil studenten få prøve seg med arbeid i barnehagen. Gjennom praksisperiodene skal studentene utvikle sin faglige dyktighet og kyndighet. De skal bli fortrolig med yrkesutøvelsen og få erfaring med de arbeidsområdene og oppgavene en førskolelærer har i barnehagen. I løpet av studieperioden skal studentene gjennomføre minst 21 ukers praksis. Det er hovedregelen at en av praksisperiodene legges til utlandet. Praksis knyttes opp mot flerkulturelle barnehager, asylmottak og andre relevante institusjoner. Praksisperiodene er obligatoriske og har egne regler for bestått praksis.

Informasjon om ved hvilke steder høgskolen tilbyr utenlandspraksis, kunngjøres ved semesterstart om høsten og hver student søker på eget skjema.

2.5 Ansvar for egen læring

Rammeplanen (RP 2003) legger vekt på at førskolelærerstudiet skal bygge på studentaktive læringsformer. I førskolelærerutdanning ved DMMH innebærer dette at i tillegg til lærerstyrt aktivitet, vil det bli lagt vekt på arbeid i basisgrupper, samt bruk av mapper som arbeids-, lærings- og vurderingsform. (Se kap. 4.1).

3. Innhold

3.1 Studiets verdier og kunnskapsinnhold

Førskolelæreryrket bygger på verdier og tradisjoner som står sentralt i vårt samfunn og vår kultur som derfor må løftes frem i førskolelærerutdanningen.

Både barnehagen og skolen skal bygge på grunnleggende kristne og humanistiske verdier. Disse er knyttet til kristen tro og moral, de demokratiske ideene, menneskerettighetene, vitenskapelig tenkemåte og metode. Respekten for menneskeverd, likeverd og likestilling er grunnleggende. Videre må grunnverdier som rettferdighet, nestekjærlighet, ansvarlighet, respekt og solidaritet stå sentralt. Oppdragelse til fred og internasjonal forståelse og fellesskap er en viktig utfordring i vår tid.

Utdanningen må skape forståelse for samisk kultur og tradisjon, og generelt fremme forståelse for og kunnskap om situasjonen til barn med språklig og kulturell minoritetsbakgrunn.

Utdanningen må gi kunnskaper om barns ulike forutsetninger. Særlig viktig er det å være oppmerksom på barn som trenger særskilt hjelp og støtte.

I tillegg skal førskolelærerutdanning linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid

- bygge opp kompetanse til å lede og utvikle personalteam i barnehagen som ser mangfold som ressurs og benytter mangfoldet konstruktivt til å utvikle nye ideer og løsninger
- gi grunnlag for arbeid med barn i ulike kulturer i ulike land, for engasjement i internasjonale organisasjoner, og i mer langsiktige utviklingsprosjekter i utlandet

For å fremme en barnehagepedagogikk som gir både jenter og gutter muligheter for å utvikle egenskaper og identitet som likestilte samfunnsmedlemmer, må utdanningen vektlegge et kjønns- og likestillingsperspektiv, og reflektere over at synet på kjønn og likestilling er forskjellig i ulike kulturer.

Utdanningen må gi studentene erfaringer med og perspektiver på bruk av IKT i barnehagen, både i det administrative arbeidet og i pedagogisk arbeid med barn. Førskolelæreren må ha kunnskap om og øvelse i å utvikle barnehagen som organisasjon, og ha kjennskap til skolen som organisasjon.

3.2 Veiledning

Veiledning i førskolelærerutdanningen har til oppgave å yte hjelp til den menneskelige og faglige kompetanseutviklingen. Dette er en oppgave som vedrører alle lærere i utdanningen; faglærere, lærere i pedagogikk, praksisveiledere og praksislærere.

Veiledning i studier av fag og fagområder og veiledning som retter seg mot yrkesrollen må ses i sammenheng, gjennom sammenkopling av faglig, pedagogisk og praktisk innsikt. Veiledning tar dels utgangspunkt i studentenes arbeid med og i pedagogisk praksis, dels i arbeid med oppgaver og aktiviteter i fag og fagområder ellers. Mestring av tverrkulturelle dialoger vektlegges.

Veiledning i pedagogisk praksis

Veiledning i pedagogisk praksis er et felles ansvar for alle lærergrupper i utdanningen. Praksisveileder har likevel et koordinerende ansvar for studentenes praksis, der siktemålet er at studentene kan gjøre praksiserfaringer gjennom hele studiet som kan motvirke fragmentering og bidra til helhetsforståelse. Praksislærer har et særlig ansvar for den praktiske siden av praksisopplæringen. Ved utenlandsstudier følger studentene vertsinstitusjonens retningslinjer.

Veiledning i temaområdene

Veiledning under studiene skjer dels individuelt, dels i forhold til arbeid og aktiviteter i grupper. Hver basisgruppe skal ha en kontaktlærer som gruppen har særlig kontakt med og som veileder gruppen i deres generelle læringsprosesser (se del 3 om basisgrupper og klasseteam).

I tillegg vil klassens faglærere veilede studenter i oppgaver knyttet til problemstillinger i fagspesifikke og tverrfaglige tema, det være seg mappebidrag eller andre arbeider. Alle

lærerne har ansvar for å undervise, veilede, vurdere og legge til rette for et godt læringsarbeid.

4. Organisering og arbeidsmåter

4.1 Temaorganisert førskolelærerutdanning

Arbeidsmåten i barnehagen og det første året i grunnskolen bygger på en utpreget tverrfaglig og temabasert kunnskapsforståelse, med vektlegging av lek og spontan læring. Det er derfor viktig at førskolelærerutdanningen bygger broer mellom utdanningens fag gjennom ulike former for tverrfaglig samarbeid. I RP 2003 blir det også understreket at førskolelærerutdanningen må organiseres slik at den får et helhetlig preg. Dette kan skje gjennom tverrfaglig tema- og prosjektarbeid. Slikt tverrfaglig arbeid bør ha utgangspunkt i yrkesnære situasjoner som studenten har møtt og blitt interessert i.

Førskolelæreren skal kunne møte og mestre en yrkesverden i forandring. Derfor blir endringskompetanse og fleksibilitet viktige stikkord for utdanningen. Samtidig aktualiserer dette spørsmålet om hva slags verdi-, lærings- og kunnskapssyn utdanningen bør ha for å gi førskolelærerne en god kompetanse i arbeid med barn, til å utvikle barnehagens virksomhet og påvirke samfunnet.

DMMH har ut fra dette valgt å temaorganisere førskolelærerstudiet. Det innebærer å bygge opp studiet i tverrfaglige temaområder av lengre varighet. Hvert av temaområdene vil så bli inndelt i mer avgrensede deltema, der enkelte fag vil stå mer sentralt og dels samarbeide om formidling av og bearbeiding av innhold. Mål og innhold i temaområdene må sikre at de overordnede målene og hovedemnene for hvert fag, formulert i RP 2003, blir innbygd i temaene.

4.2 Generelt om arbeidsformer i studiet

Det er viktig at studentene møter og gjør erfaringer med mange ulike arbeidsformer. Dels følger valg av arbeidsformer av de ulike fagenes særegne tradisjoner og innhold (jfr. estetiske fags vektlegging av estetisk/kunstnerisk utfoldelse og opplevelse og naturfags og fysisk fostrings vektlegging av praktisk utfoldelse ute i naturen). Dels handler det om at gjennom å erfare et mangfold av arbeidsformer vil studentene utvikle en både praktisk og teoretisk basert kompetanse i samsvar med førskolelæreryrkets mangfoldige krav.

I barnehagen er muntlig bruk av ord vesentlig for kontakt med barn og voksne. Evnen til å uttrykke seg muntlig må trenes opp gjennom utdanningen. Samtale om og presentasjon av egne oppfatninger og kunnskaper overfor andre vil derfor stå sentralt. Gjennom forelesninger og annen lærerstyrt aktivitet, gjennom selvstendig lesing av litteratur og skriving av fagtekster, og ikke minst gjennom samarbeid med andre studenter, vil studentene tilegne seg en bred og variert kunnskap og kompetanse.

Øvrige arbeidsmåter/arbeidsformer er:

- forelesninger
- diskusjon og samtale, muntlig presentasjon av oppgaver

- lesing av fagpensum
- individuelt arbeid
- arbeid i basisgrupper med og uten veileder (se under)
- arbeid med mappebidrag av ulike slag (se under)
- prosjektarbeid
- overnattingsturer og ekskursjoner
- veiledning (individuelt og i gruppe)
- øvelser (i tema som for eksempel kommunikasjon/samspill, veiledning og observasjon, samt paneldebatter)
- praktisk jobbing og gjennomføring av aktiviteter med barn
- praksis i barnehage og andre pedagogiske institusjoner

Arbeid i basisgruppe er en viktig del av studiet ved DMMH. Basisgruppen skal fungere som en viktig læringsarena, både personlig, faglig og sosialt. Her er det viktig at studenten ser seg selv som ressurs for egen og andre studenters personlige og faglige utvikling (se ellers del 3 om basisgrupper).

Mapper er valgt som en gjennomløpende arbeidsform. De skal sikre en kontinuerlig læringsprosess, ved at studentene hver for seg og i samarbeid arbeider med sentrale innholdselementer i utdanningen, hentet fra så vel teoristudier som praksiserfaringer. Mapper som læringsform bygger på et sosialkonstruktivistisk syn på læring, dvs. på at den enkeltes kunnskaper og ferdigheter skapes, konstrueres, gjennom et aktivt samspill med andre, så vel studenter som lærere. I praksis innebærer det at studentene fra første dag i studiet arbeider med oppgaver, som de får tilbakemelding på, og der et utvalg av studentenes arbeider (mappebidrag) danner grunnlaget for en del av den avsluttende vurderingen i en temaperiode eller et fag eller tverrfaglige enheter (se kap. 5.2. om mapper som vurderingsform).

4.3 Studiedeltakelse

Tilstedeværelse i undervisningen på høgskolen

Det kreves obligatorisk tilstedeværelse i all undervisning. For å få godkjent de ulike delene av førskolelærerutdanningen, og få gå opp til aktuelle eksamener, må studenten ha oppfylt alle obligatoriske arbeidskrav. For nærmere oversikt over krav til deltakelse og utføring av obligatoriske oppgaver, vises det til fagplanens del 2, punkt 5. Vurdering, samt til presiseringsskriv i de enkelte fag.

Studenter som ikke har fått godkjent alle obligatoriske arbeidskrav, vil ikke få vurdert eksamensmapper eller kunne gå opp til prøver under eksamensvilkår. Se ellers Forskrift om studentopptak, eksamen m.v. og Reglement og retningslinjer for mapper, og Regler for vurdering og behandling av arbeidskrav.

4.4 Studiemodell og organisering

Førskolelærerutdanningen, beskrevet i RP 03, består av tre komponenter: pedagogikk, fagligpedagogiske studier og fordypningsenhet. Praksisopplæringen er inkludert i de ulike studieenhetene. Til sammen utgjør dette 180 studiepoeng over tre år.

De seks overordnede temaområdene, ett for hvert semester, er

- barndom i et flerkulturelt perspektiv
- mangfold i barnehagen
- kultur, religion og samfunn
- språk, identitet og kulturelle uttrykksformer
- etikk og holdningsdannelse i et globalt perspektiv
- internasjonalisering og globalisering

Studiepoengene er fordelt ulikt over de seks temaområdene slik nedenstående modell viser:

Studiepoengfordeling IFFA

Studieår	1		2		3		
Tema	1	2	3	4	5	6 Bachelor-oppgave	
Drama	2	3	3				8
Forming			4	4			8
Musikk	2	4	3				9
Matematikk				4	6		10
Natur og miljølære	5						5
Fysisk fostring		5					5
Samfunnsfag	**3**	**2**	**5**	**4**	**8**	**3**	**25**
Norsk	**3**	**6**	**5**	**6**	**2**	**3**	**25**
Kristendom, religion og livssyn	**3**	**3**	**8**	**2**	**6**	**3**	**25**
Pedagogikk	**11**	**14**	**7**	**5**	**17**	**6**	**60**
Sum studiepoeng	29	37	35	25	39	15	180
Praksis, uker	5	0	0	8	1	5	20

Linjefagene er satt med fete typer.
De 15 studiepoengene av bacheloroppgaven kommer fra samfunnsfag, norsk og KRL med 3 studiepoeng hver, og pedagogikk med 6.

At antall studiepoeng per semester/temaområde er såpass ulikt fordelt, skyldes at det tas høyde for praksisperiodene slik at i semester med mye praksis vil det være tilsvarende mindre plass til undervisning.

En nærmere beskrivelse av innholdet i de ulike temaområdene finnes i del 2.

4.5 Organisering av praksisopplæringen

Veiledet pedagogisk praksis har et omfang på 20 uker, fordelt på alle tre studieår. Inntil to av disse ukene kan legges til grunnskolens 1. klasse.

I tillegg til den veiledede praksis som høgskolen organiserer, oppfordres studentene til å bruke referansebarnehagen(e) til basisgruppen (se del 3) flittig gjennom hele studiet.

Praksisperiodene er fordelt slik utover i studiet:

Semester	Temaområde	Praksis
1	Barndom i et flerkulturelt perspektiv	6 uker veiledet pedagogisk praksis
2	Mangfold i barnehagen	
3	Kultur, religion og samfunn	
4	Språk, identitet og kulturelle uttrykksformer. Her vil det være anledning til 13 uker utenlandsstudier	7 uker pedagogisk praksis inngår i utenlandsstudiet.
5	Etikk og holdningsdannelse i et globalt perspektiv	1 uke veiledet grunnskolepraksis
6	Internasjonalisering og globalisering	6 uker veiledet pedagogisk praksis
Totalt hele studiet:		20 uker (veiledet) pedagogisk praksis

I 2. studieår er det ønskelig at flest mulig har 13 ukers studieopphold (knyttet til praksis) i utlandet.

I 3. studieår er det mulig å ha en mnd opphold i utlandet evt. innenlands, i forbindelse med bacheloroppgaven. Dette er frivilling, og noe studentene selv har ansvar for.

5. Vurdering

Vurdering er en viktig del av læringsprosessen og skal bidra til at studentene utvikler forståelse for formålet med studiet og får innsikt i egne forutsetninger for førskolelæreryrket. Gjennom vurderingen skal studentene få veiledning om bl.a. arbeidsgang, arbeidsresultat og samarbeid. Veiledningen skal motivere til å ta fatt på nye arbeidsoppgaver.

Vurderingen skal gis dels underveis, dels ved slutten. Vurderingen skal være variert og avspeile innhold og arbeidsformer i hvert enkelt temaområde.

Vurderingen omfatter:

- studentenes vurdering av eget arbeid (spesielt i forhold til praksis, prosjektarbeid, gruppearbeid, aktivitet i timene, deltakelse for å fremme konstruktivt studiemiljø)
- student- og lærervurdering av innhold, opplegg og arbeidsform
- lærervurdering av studentenes arbeider under studiet og ved slutten av studiet

Vurderingene som studentene gjør av høgskolens virksomhet inngår i høgskolens system for utvikling av studiekvalitet. Denne type vurderinger gjøres i hovedsak i desember og juni via et Internett-basert spørreskjema. Det er obligatorisk for studentene å gjennomføre denne vurderingen, og det settes av tid på undervisningsplanen til det. Disse systematiske vurderingsordningene er studentenes viktigste kanal til å påvirke egen og etterfølgende studenters arbeidshverdag ved DMMH.

5.1 Arbeidskrav

Gjennom hele studiet er det lagt inn obligatoriske arbeidsoppgaver som studenten må ha oppfylt for å få godkjent de ulike delene av førskolelærerutdanningen, og for å få gå opp til aktuelle eksamener. Se ellers Forskrift om studentopptak, eksamen m.v. og Reglement og retningslinjer for mapper, samt Regler for vurdering og behandling av arbeidskrav.

Praksisperiodene er obligatoriske og har egne regler for bestått praksis. Se Plan for pedagogisk praksis (del 4).

5.2 Mappevurdering som vurderingsform

I den temaorganiserte førskolelærerutdanningen vil vurderingsformene variere. Ulike formelle og uformelle vurderinger vil gjøre seg gjeldende. Som nevnt foran er mapper en sentral både arbeids- og vurderingsform i studiet. Mapper som arbeidsform innebærer at oppgaver og arbeider av ulike slag blir kommentert og gitt veiledning på av medstudenter og lærer. "Mappe" kan dels være en fysisk mappe/perm, en virtuell/elektronisk lagringsplass. Hvordan mappen i det enkelte fag skal være, vil presiseringsinstruksen gjøre rede for. For oversikt over konkrete mappebidrag som skal gjennomføres, se pkt. 5 om vurdering under hvert temaområde i del 2 av fagplanen.

Hvert studieår avsluttes med en eksamensmappe. Eksamensmappen er en samlemappe av mappebidragene fra de temaene som utgjør studieåret. Denne eksamensmappen er grunnlag for en helhetlig sluttvurdering i de aktuelle temaområder. I siste semester avholdes det også en skriftlig individuell prøve under tilsyn i linjefagene og i pedagogikk. I studentenes vitnemål gis det en karakter for hvert studieår.

5.3 Skikkethetsvurdering

Som en del av vurderingen av den enkelte student inngår også vurdering av studentens skikkethet for yrket som førskolelærer. En slik vurdering reguleres av Universitets- og høyskoleloven § 4-10, og Kunnskapsdepartementets forskrift av 30.6.2006: Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene Se DMMH sin hjemmeside.

Se Fagplanen Del 5: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering

6. Pensumliste

Hvert temaområde vil ha en egen pensumliste som viser kjernepensum i de fagene som er inne i det aktuelle temaområdet, og som er knyttet til undervisningen som blir gitt, og de mappebidragene som skal leveres.

I tillegg kan hver enkelt faglærer anbefale utfyllende pensum knyttet til enkelte tema og prosjekt hvis dette er hensiktsmessig.

Det tas forbehold om endringer i pensumlistene.

DEL 2: Fagplan for bachelor-førskolelærerutdanning, linje internasjonal forståelse og flerkulturelt arbeid (FLUIL) 2009-2012

1. studieår

Temaområde 1. Barndom i et flerkulturelt perspektiv – 29 studiepoeng

Fordeling av studiepoeng i ulike fag i temaområde 1: Drama 2, musikk 2, natur og miljølære 5, samfunnsfag 3, norsk 3, KRL 3, pedagogikk 11.

1. Innledning og begrunnelse

I løpet av den første studietiden legges det vekt på å utvikle studentens trygghet og tilhørighet i basisgruppe, klasse og studiested. Studentene møter skolen med svært ulike erfaringer, kulturell bakgrunn og forutsetninger. Det er viktig å ta utgangspunkt i de ulike forutsetninger for å etablere gode studentrelasjoner. Dette får betydning for tilegnelse av fag og studentenes forståelse for verdien av mangfold.

Førskolelærerutdanning er en dannings- og utviklingsprosess for studenten. Derfor legges det til rette for møter som utfordrer innlevelse i ulike menneskers levesett og livstolkning. Kritisk refleksjon over seg selv i samspill med andre mennesker og forståelse for andres tenke- og handlemåter er viktig. Møter med mennesker fra ulike deler av verden vektlegges både gjennom obligatorisk praksis og i andre sammenhenger skolen legger til rette for.

Det første temaområdet handler om egne barndomserfaringer og hvordan arbeidet med temaet kan være utgangspunkt for en bredere barndomsforståelse og danne grunnlaget for utdanningen til førskolelæreryrket. Barndom i et flerkulturelt perspektiv vil stå sentralt. I møte med barn og foreldre vil studenten få innblikk i ulike oppdragelsessyn og barndomsforståelser som et viktig utgangspunkt for didaktisk tenkning og valg i praksis.

I løpet av første temaområde blir det lagt vekt på å gjøre studenten bevisst sin egen person ved å fremme økt selvinnsikt og forståelse for ulike samhandlingsprosesser innenfor kulturer (intrakulturelt) og mellom kulturer (interkulturelt). Gjennom den organiserte praksisopplæringen vil studenten tidlig i studiet få innblikk i hvilke utfordringer og krav som stilles en førskolelærer i dagens flerkulturelle samfunn.

Bevissthet om egne holdninger og uttrykksmåte er avgjørende i møte med barnet og barnehage.

2. Mål og innhold

Enkelte målområder vil også være aktuelle i flere målområder.

Studenten skal:

- utvikle kunnskap om barns væremåte og deres kulturelle ytringsformer; lek, fortellinger, barnekultur og ulike estetiske uttrykksformer
- utvikle forståelse for ulike oppvekstvilkår og barndomsforståelser/barndomsdiskurser i nåtid og fortid

- få kjennskap til etikk, barns rettigheter og medbestemmelse, holdningsdannelse og barns undring over livsspørsmål
- lære å møte barnehagens mangfold som en ressurs og få innblikk i pedagogiske oppdragelsespraksiser i lys av mangfold
- bevisstgjøre seg egen kulturell bakgrunn
- få kjennskap til arbeidet med norsk flyktning- og asylpolitikk spesielt rettet mot barn
- utvikle bevissthet om sammenheng mellom natur, samfunn og kultur, og hvordan dette gir innhold til barns liv.
- tilegne seg og utvikle forståelse og bevissthet om det å være student og utvikle endringskompetanse

3. Organisering og arbeidsmåter

Se generell del pkt. 4

4. Vurdering

Om mappebidragene henvises det til presiseringsinstruksen i faget (jf. § 20 i Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH), som kan modifisere nedenstående.

Arbeidskrav temaområde 1:

- obligatorisk skrivedag om egen barndom (norsk/pedagogikk)
- oppgave i basisgrupper knyttet til gruppeprosesser, kommunikasjon og samspill (drama/pedagogikk)

Mappebidrag temaområde 1:

- definert mappebidrag om barndom i et flerkulturelt perspektiv (natur og miljølære)
- definert mappebidrag om barndom med utgangspunkt i en tekst skapt på en obligatorisk skrive dag på høgskolen (pedagogikk/norsk)

Temaområde 2. Mangfold i barnehagen - 37 studiepoeng

Fordeling av studiepoeng i ulike fag i temaområde 2: Drama 3, musikk 4, fysfos 5, norsk 6, KRL 3, pedagogikk,14 sam.fag 2.

1. Innledning og begrunnelse

I dette temaet vektlegges planlegging, tilrettelegging og vurdering av pedagogisk arbeid i flerkulturelle barnegrupper. Det er avgjørende at studentene får inngående kjennskap til læreplaner, lover og andre styringsdokumenter som gjelder for norske barnehager og skoler med fokus på barn med minoritetsbakgrunn. Førskolelærerers ansvar for kompetanseheving, bevisstgjøring og holdningsdannelse i personalgruppen er viktig. Det handler også om mangfold i forhold til ulike aldersgrupper og kultur, lek, litteratur og fysisk aktivitet. Profesjonalitet i yrkesrollen vil blant annet innebære å utvikle gode læringskulturer i barnehage og skole, med tanke på toleranse, demokrati, fellesskap, integrering og inkludering.

2. Mål og innhold

Studenten skal

- bli kjent med aktuelle styringsdokumenter (Rammeplan, lov om barnehager, handlings og strategiplaner)
- utvikle kunnskaper om og ferdigheter i didaktisk arbeid i flerkulturelle grupper
- kunne ta i bruk de minoritetsspråkliges ressurser og gi rom for ulike språklige og kulturelle uttrykk i hverdagen
- utvikle forståelse for lek, læring og fag i et flerkulturelt og et antirasistisk perspektiv
- tilegne seg kunnskap om vurdering og formidling av litteratur i et flerkulturelt perspektiv
- utvikle kunnskaper om og ferdigheter i tverrkulturell kommunikasjon
- utvikle kritiske refleksjon over praksis
- utvikle forståelse for småbarns særlige samværsformer, fysiske utvikling, lek og uttrykksformer.
- tilegne seg kunnskap om barn med særskilte behov
- utvikle forståelse for mangfold som ressurs*
- utvikle toleranse, likeverd og respekt*
- tilegne seg kunnskap om og refleksjon rundt migrasjon
- bevisstgjøre seg spenningsforhold mellom majoritet og minoritet, individ og fellesskap

3. Organisering og arbeidsmåter

Se generell del pkt 4

4. Vurdering

<u>Arbeidskrav temaområde 2:</u>

- praktisk oppgave (musikk/ pedagogikk)
- oppgave i basisgruppe om mangfold i barnehagen med utgangspunkt i referansebarnehagen (pedagogikk)
- fortelling i barnehagen (drama og norsk)
- deltakelse på: Vinterkurs

<u>Mappebidrag temaområde 2:</u>

- definert mappebidrag om barns utvikling, lek og uttrykk (musikk/ fysisk fostring /pedagogikk)
- definert mappebidrag om mangfold i barnehagen (pedagogikk/ KRL/sam.fag)
- definert mappebidrag om litteraturformidling / fortelling i barnehagen (norsk/drama)

AVSLUTTENDE VURDERING 1.studieår: Barndom og mangfold – 66 studiepoeng:

Pedagogikk 25, KRL 6, norsk 9, fysfos 5, natmil 5, musikk 6, drama 5, samfag 5

Eksamensmappe 1

Temaområde 1: **Barndom i et flerkulturelt perspektiv 21 stp**

- Refleksjonsskriv, teller om lag 10%
- definert mappebidrag om barndom i et flerkulturelt perspektiv (natmil og fysfos, teller om lag 45%)
- definert mappebidrag om barndom med utgangspunkt i en tekst skapt på en obligatorisk skrivedag på høgskolen (pedagogikk/norsk, teller om lag 45%)

Eksamensmappe 2

Temaområde 2: **Mangfold i barnehagen 45 stp**

- refleksjonsskriv, teller om lag 10%
- definert mappebidrag om barns utvikling, lek og uttrykk (musikk/ pedagogikk) teller om lag 35%
- definert mappebidrag om mangfold i barnehagen (pedagogikk/ RLE/sam.fag) teller om lag 40%
- definert mappebidrag om litteraturformidling / fortelling i barnehagen (norsk /drama), teller om lag15%

Eksamensmappene bearbeides, settes sammen til en helhet etter nærmere retningslinjer. Se presiseringsinstruks

Hver eksamensmappe gis egen karakter på vitnemålet.

Pensumliste for 1. studieår

Felleslitteratur

Temaområde 1: Barndom i et flerkulturelt perspektiv

Gjervan, M. (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold.* Oslo: Kunnskapsdepartementet. (37 s).

Åberg, A. & Taguchi, H.L. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid.* Oslo: Universitetsforlaget. (150 s).

Temaområde 2: Mangfold i barnehagen

Becher Andreassen, A. (2006). *Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre.* Bergen: Fagbokforlaget. (150 s).

Fajersson, K.E. (2005). Ordet flerkulturell kan ha flere betydninger. I K.E. Fajersson & S. Germeten (Red.), *Vi vet hvor vi har vært og vi vet hva vi har lært. Læreres og studenters erfaringer med "Flerkulturell Lærerutdanning" 2002-2004.* (HiO-rapport nr 18 2005) Oslo: Høgskolen i Oslo. (s. 24-39, 15 s).

Fajersson, K.E. (2005). Hva forteller førskolelærerstudentene om hvor de har vært og hva de har lært? I K.E. Fajersson & S. Germeten (Red.), *Vi vet hvor vi har vært og vi vet hva vi har lært. Læreres og studenters erfaringer med "Flerkulturell Lærerutdanning" 2002-2004.* (HiO-rapport nr 18 2005) Oslo: Høgskolen i Oslo. (ss. 113-120, 8 s).

Sand, S. (2008) Ulikhet og fellesskap. Flerkulturell pedagogikk i barnehagen. Valset: Oplandske bokforlag

Sjøvik, P. (Red.). (2007). *En barnehage for alle. Spesialpedagogikk i førskolelærer-utdanningen.* Oslo: Universitetsforlaget. (234 s).

Litteratur knyttet til hvert fag:

Temaområde 1 og 2: Barndom i et flerkulturelt perspektiv. Mangfold i barnehagen

<u>Pedagogikk</u>

Amundsen, H. M. (2008):Den filosofiske praksis i møte med barn-rom for undring, dialog og ettertanke Det filosofiske barnet. I Kibsgaard, S. (red) GLSM i barnehagen. Universitetsforlaget (T: 1)ISBN 978-82-15-01235-3

Bae, B. (1992). *Relasjon som vågestykke* – læring om seg selv og andre. I B. Bae (T 1)

Dysthe, O., Hertzberg, F. & Hoel, T.H. (2000). *Skrive for å lære. Skriving i høyere utdanning.* Oslo: Abstrakt forlag. (Kap. 1 – 9, 136 s).

Egeberg, E. (Red.). (2007). *Minoritetsspråklige med særskilte behov. En bok om utredningsarbeid.* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (Kap. 1,4,5,8-15, 17, 131 s).(T 2)

Evenstad, R. (2007): Å overse et barn. Om lek og samhandling i den flerkulturelle barnehagen. I NSFB Temanr: Barn og kulturmøter

Fajersson, K.E. (2005). Norge er et flerkulturelt samfunn på mer enn en måte. *Barnehagefolk 2005/nr 4* (s. 60-65) Oslo: Pedagogisk Forum. (6 s) (T 1)

Fajersson, K. E.(2005). Barnehagepraksis i utlandet. *Vi vet hvor vi har vært, og vi vet hva vi har lært! Lærere og studenters erfaringer med "Flerkulturell Lærerutdanning" 2002-2004.* (HiO-rapport 2005, nr 18). Oslo: Høgskolen i Oslo (ss.120-129, 4 s) (T 1)

Fennefoss, A.T. & Jansen, K.E. (2004). *Praksisfortellinger – på vei til innsikt og forståelse.* Bergen: Fagbokforlaget. (100 s).(T 1)

Gjervan, M., Andersen, C.E. & Bleka, M. (2006). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen.* Oslo: Cappelen akademiske forlag. (153 s).(T 1 og 2)

Gunnestad, A. (2003). *Didaktikk for førskolelærere. En innføring*. (3. utg.) Oslo: Tano Aschehoug. (Kap. 1–4, 7-10, 219 s)(T1)

Kibsgaard,S.(2007) *Likeverdighet gjennom mangfold*. I Moser og Röhtle (red.):Ny rammeplan-ny barnehagepedagogikk? Universitetsforlaget. ISBN 978-82-15-01079-3 (T 2)

Kibsgaard, S. (2008): Litteratur og fortelling. I Kibsgaard (red.) GLSM i barnehagen. Universitetsforlaget (T: 2)ISBN 978-82-15-01235-3

Løkken, G. & Søbstad, F. (1999). *Observasjon og intervju i barnehagen*. (2. utg.) Oslo: Tano Aschehoug. (120 s).(t 1)

Lillemyr, O.F. (2001). *Lek på alvor. Førskolebarn og lek - en spennende utfordring.* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (195 s).(T 1 og 2)

Moser, T. Röthle, M. red.(2007):*Ny rammeplan-ny barnehagepedagogikk?* Del 1 Universitetsforlaget. ISBN 978-82-15-01079-3 (T 1 og 2)

Røkenes, O.H. og Hansen, P-H. (2002). *Bære eller briste. Kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker.* Bergen: Fagbokforlaget. (240 s) (T 1 og 2)

Tolin, K. R. (2007): *Omsorg og medvirkning.* I Moser og Röhtle (red.):Ny rammeplan-ny barnehagepedagogikk? Universitetsforlaget. ISBN 978-82-15-01079-3 (T 1)

Øksnes, M. og Steinsholt, K ():*Lekende samtaler-som å ri på en strøm*. I Arneberg, Juell og Mørk; Samtaler i barnehagen (t. 2)

*Kompendium om barndom og lek, TAPIR

Johansson, B. (1996). Barnet i postmoderniteten. I H. Brembeck & B. Johansson (Red.), *Postmodern barndom. Skrifter från etnologiska föreningen, Gøteborg.* Göteborg : Föreningen. (ss. 287-298).(T 1)

Kampmann, J. (2000). Den moderne barndom og legens kulturelle betydning. *Plads til leg, Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur, Nummer 1.* (s. 103-122). Odense.(T 1 og 2)

Mouritsen, F. (1996). Projekt afvikling. Børns legekultur og udviklingskonstruktionen. *Legekultur, essays om børnekultur, leg og fortælling.* Odense: Odense Universitetsforlag (ss. 49-59).(T 1)

Olofsson, B.K. (1993). Hva er lek?. *I lekens verden.* Oslo: Pedagogisk Forum. (s 11-29).(T 2)

Rasmussen, T.H. (1996). *Lek og kropp. I Orden og kaos, elementære grunnkrefter i lek.* Stokke: Forsythia. (s 79-90 i dansk utg.)(T 2)

Rasmussen, T.H. (2001). "Legetøjets fænomenologi" og "Legetøj mellem det moderne og postmoderne", I T.H. Rasmussen (Red.), *Legetøjets virtuelle verden.* København: Semi-forlaget. (ss. 9-50)(T 2)

Åm, E. (1989). Lekens skjulte struktur, I E. Åm (Red.), *På jakt etter barneperspektivet.* Oslo: Universitetsforlaget. (ss. 35-62). (T 1)

Drama:

Danielsen R. (2004). *Kulturbærende fortellinger, barn og skole.* (3.utgave). Cappelen akademiske forlag.

Eskild, H & Hambro, B. (2005). *Snikk, snakk, snute. En praktisk bok om muntlig fortelling.* Tårnåsen: Ganesa Forlag AS.

Fysisk fostring:

Berg, A. og Kippe K. (2006). *Småbarnas kroppslige verden: sansemotorisk utvikling hos barn 0-3 år.: teori og idebok*. Oslo, Sebu. ISBN: 82-91529-22-1,h. (158 s)

Hilmo I. m.fl: (2008) Friluftsliv i barnehagen: På jakt etter mangfold og muligheter. I Otterstad, A.M. (red.) Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold - fra utsikt til innsikt. Oslo: Universitetsforlaget (*anbefaler å kjøpe hele boka, da det kommer flere kap. i 2. og 3. år fra boka)*

Musikk

Aalberg, E. og Semundseth, M.(2008): *Språk+musikk=sprusikk*☺.I Kibsgaard (red.) GLSM i barnehagen. Universitetsforlaget (T: 2)ISBN 978-82-15-01235-3 (hele boka er pensum)

Alterhaug, B. (2006) mellom panikk og kjedsommelighet. I Steinsholt, K og Sommero, H (2006) Improvisasjon. Kunsten å sette seg selv på spill

Ansnes, J. & Fjørtoft, F. (1999) Toner i fri lek. I Kibsgaard, S & Wostryck, A(mens leken er god). Oslo: Tano Aschehoug

Danbolt, I (1996) Sikia, sanger fra Afrika, latin-Amerika og Asia. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag (sangbok, 151 s.)

Knudsen, J. S. (2008) Forskjeller og fellesskap-musikk med små barn i et kulturelt perspektiv I prrofesjonsutøvelse og kulturelt mangfold, Otterstad (red)Oslo: Universitetsforlaget

Ruud, E (1997*) Musikk og identitet*. Oslo: Universitetsforlaget (150s.)

Stehouwer,G & Nilsen,H. (1998). Musikk mellom liten og stor. Oslo: Norsk musikkforlag. (75s).

Sæther,M. Aalberg E.A (2206). *Barnet og musikken .Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget (167s.)

Sæther, M. (2007) Musikk i spesialpedagogisk arbeid i barnehagen. I Sjøvik, P. (red.)Spesialpedagogikk i førskolelærerutdanningen. Oslo: Universitetsforlaget

Sæther, M. (2008) *Musikk og grunnleggende læring i et stimulerende miljø i barnehagen*. I Kibsgaard (red.) GLSM i barnehagen. Universitetsforlaget (T: 2)ISBN 978-82-15-01235-3

Vist, T. (2005) I lyden bor barnet, i barnet bor lyden – små barns forhold til musikk. I Haugen, S Løkken, G & Röhtle, M(red.)Småbarnspedagogikk-fenomenologiske og estetiske tilnærminger. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Naturfag med miljølære.

Grimeland, G. (2006). *Med åpne sanser. Barnet, læreren og naturen.* Oslo: Cappelens Forlag AS (182 s).

KRL

Eidhamar, L.G. (2002). *Små mennesker – stort mangfold.* Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sødal, H.K. (2006) *Kristen tro og tradisjon i barnehagen.* Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Samfunnsfag

Bratterud, Å, Lillemyr,O.F og Emilsen, K (2006): *Menn og omsorg i familie og profesjon.* Fagbokforlaget. Kap 2,3,4,5,6 (69 s)

Bratterud, Å, og Emilsen, K (2003): *Barne- og familiekunnskap videreføring og forandring*. Fagbokforlaget. (170 s)

Frønes, Ivar (2003) Moderne barndom. Cappelen akademiske forlag. (150 s).

Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2006). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for førskolelærere.* Bergen: Fagbokforlaget. (kap 2,4-11. kap 13-15, 196 s)

Moen, K.H. (2004): Nærmiljø og samfunn i barnehagen. Universitetsforlaget, Oslo, Kap 2,3,4,6 (117 s).

Artikkelkompendiet:

Skytte, M. (1999). *Etniske minoritetsbørn og deres familier.* I Dencik, L. & Jørgensen, P.S. (red). *Børn og familie i det postmoderne samfunn.* København: Hans Reitzels Forlag AS.

Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen

Norsk

Litteraturliste i norsk

Klasse 1I

Barnekultur (3 stp):

Balling, G. (2006): *Fortælling mellem børnekultur og børns kultur. Fortælling som formidlingsform for 3-6 årige*. København: Børnekulturens Netværk og Center for kulturpolitiske studier (69 s). Lastes ned fra www.boernekultur.dk

Børnekulturens Netværk (2006): *Når børn møder kultur. En antologi om formidling i børnehøjde.* København: Børnekulturens Netværk (60 s). Lastes ned fra www.boernekultur.dk

Tufte, B., Kampmann, J. og Juncker, B.: (2001): *Børnekultur: hvilke børn? Og hvis kultur?* København: Akademisk forlag (125 s)

Barnelitteratur (6 stp):

Goga, N. & Mjør, I. (Red.). (2001). *Møte mellom ord og bilde. Ein antologi om bildebøker.*

Oslo: LNU/Cappelen Akademisk Forlag.

Følgende artikler:

• Rhedin: "Småbarnsbilderboken och det lilla barnet". (26 s)

• Storaas: "Den vesle og den store forteljinga. Om Akin Düzakin sin biletbokkunst".

(41 s)

Karlsson, E.: "Rom for historier, rom for språk" i Becher, A., Karlsson, E., Fajersson, K. og Otterstad, A. (2009): *Grip sjansene! profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold.* Oslo: Cappelen Akademisk (19 s)

Kibsgaard, S. (2008). "Litteratur og fortelling". I: Kibsgaard, S. (Red.). *GLSM i barnehagen.*

Oslo: Universitetsforlaget.

Mjør, I., Birkeland, T. & Risa, G. (2006). *Barnelitteratur – sjangrar og teksttypar.* Oslo:

LNU/Cappelen. (263 s).

Mjør, I. (Red.) (2002). *Kulturbarnehagen*. Oslo: Samlaget.

Følgende artikler:

- Mjør, I: "Les for meg! Litteraturformidling i barnehagen og det vanskelege kvalitetsomgrepet." (12 s)
- Waage, L.R: "Blant harde menn og myke kvinner – om gutter, jenter og helter i småbarnslitteraturen" (12 s)

Moe, Mette (2004): "Pedagogikk og estetikk, eller: Er det mulig å skrive noe som helst av litterær verdi for den målgruppen som bruker store deler av dagen på å trekke stikkontakter ut av veggen?", http://www.barnebokkritikk.no/modules.php?name=News&file=article&sid=14

Olsson, Lotta (2008): "En barnelitteratur under påvirkning", http://www.barnebokkritikk.no/modules.php?name=News&file=article&sid=53

Valvatne, H & Sandvik, M. (2002) Barn, språk og kultur. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag kap. 7

Østenstad, I. (2004). "Trenger barn barnebøker?"

http://www.barnebokkritikk.no/modules.php?name=News&file=article&sid=15

2. studieår

Temaområde 3. Kultur, religion, språk og samfunn – 35 studiepoeng

Fordeling av studiepoeng i ulike fag i temaområde 3: Pedagogikk 7, RLE 8, norsk 5, samfunnsfag 5, musikk 3, forming 4, drama 3

1. Innledning og begrunnelse

Dette temaet omhandler kulturelle likheter og forskjeller knyttet til ulike etniske og religiøse grupper. Normer, regler og vaner knyttes til historie, kultur og religion. Det fokuseres på norsk flyktning- og asylpolitikk og minoriteters plass i det norske samfunn. Pedagogrollen, veiledning og ledelse i et interkulturelt perspektiv vil stå sentralt. Profesjonalitet i yrkesrollen vil blant annet innebære å utvikle gode læringskulturer i barnehage og skole, med tanke på toleranse, demokrati, fellesskap, integrering og inkludering.

Et mangfold av kunstneriske uttrykk er en berikelse for både individet og samfunnet. Kunnskap og forskning om barns muntlig språkutvikling generelt, og barns flerspråklige utvikling spesielt, blir vektlagt. Temaområdet vil omfatte arbeid med varierte estetiske uttrykk i barnehagen for å kunne gi barn estetiske opplevelser. Barns mediekultur og barns muntlige språkutvikling vil også være sentrale emner.

2. Mål og innhold

Studenten skal

- få innsikt i Barnekonvensjonen og barns situasjon i verden i dag
- sette seg inn i norsk innvandrings-, flyktning- og asylpolitikk
- utvikle evner til å vurdere seg selv som faglig leder i samspill med andre, samt i personal- og foreldresamarbeid
- lære å forstå hvordan det norske samfunnet i større grad blir flerkulturelt, og hvilke konsekvenser dette får for pedagogisk arbeid
- utvikle kunnskaper om moralfilosofi og ulike religioner og livssyn, og deres plass i ulike kulturer og samfunn.
- utvikle kunnskap og forståelse for ulike kunst, musikk- og fortellertradisjoner
- utvikle kunnskap om morsmålets verdi og læring av andrespråk
- utvikle kunnskap om barns muntlige språkutvikling og barnesamtalen
- utvikle kunnskap om barns mediekulturer
- reflektere over kjønn og likestilling blant barn og voksne i et mangfoldsperspektiv
- tilegne seg forståelse for ulike perspektiver på oppdragelse og verdier
- få økt innsikt i hva det innebærer å være i en minoritetsposisjon i Norge og i andre land

3. Organisering og arbeidsmåter

Se generell del pkt 4

4. Vurdering

Arbeidskrav temaområde 3:

- barneteaterforestilling for barn (drama)
- definert arbeidskrav om barnehagen i mediesamfunnet (norsk, samfunnsfag, pedagogikk)
- observasjon og analyse av barns formingsuttrykk (utføres i referansebarnehagen) (forming)

Mappebidrag temaområde 3:

- definert mappebidrag om livssynsminoriteter (RLE, samfunnsfag)
- definert mappebidrag om norsk som andre språk (norsk)
- definert mappebidrag om kunst og religion (forming, RLE, musikk)
- definert mappebidrag ompedagogisk ledelse (pedagogikk, samfunnsfag)

Temaområde 4. Språk, identitet og kulturelle uttrykksformer – 25 studiepoeng

Fordeling av studiepoeng i ulike fag i temaområde 4: Pedagogikk 5, RLE 2, norsk 6, samfunnsfag 4, matematikk 4, forming 4.

1. Innledning og begrunnelse

Temaområdet vektlegger at barns språklige og kulturelle bakgrunn er grunnleggende for det flerkulturelle. Studentenes erfaringer med praksis utenfor Norge vil være et godt utgangspunkt for refleksjon over morsmålets betydning i en ny språklig kontekst og forståelse for andres levesett og livsvilkår. Temaområdet vil problematisere ulike konstruksjoner av etnisitet og identitet og sette fokus på hvordan barnehage, skole og andre institusjoner kan styrke barns tilhørighet til ulike grupper. Ulike samfunn har ulike kulturelle uttrykksformer, samtidig som slike uttrykksformer lett krysser territoriale grenser som for eksempel matematikk. Profesjonalitet i yrkesrollen vil blant annet innebære å utvikle gode læringskulturer i barnehage og skole, med tanke på toleranse, demokrati, fellesskap, integrering og inkludering.

2. Mål og innhold

Studenten skal

- utvikle forståelse for ulike konstruksjoner av etnisitet og identitet

- vise god innsikt i teorier som angår barns muntlige språkutvikling samt samspill mellom språk og matematikk
- utvikle kunnskap om hvordan matematikken er i en integrert del av kulturen og barns liv i særdeleshet
- utvikle kunnskap om variasjon i livsbetingelser og kulturelle uttrykksformer
- utvikle kompetanse i kommunikasjon og relasjonsbygging

3. Organisering og arbeidsmåter

Se generell del pkt 4

4. Vurdering

Arbeidskrav temaområde 4:

- praktisk prosjekt om barns matematiske kompetanse (matematikk)
- barns muntlige språkutvikling (norsk, pedagogikk)
- Barns undring (norsk, pedagogikk, samfunnsfag, RLE). Gjelder kun for studenter med ordinær praksis ved DMMH

Mappebidrag temaområde 4:

- definert mappebidrag om barn, forming og matematikk (forming, matematikk)
- dokumentasjon av et praktisk utført formingsuttrykk ved fotos og refleksjonsskriv (forming)

Studenter som tar deler av 4.semester i utlandet, må avklare individuelt praksisveileder hvordan det pålagte arbeidet kan innlemmes i praksisrapporten.

AVSLUTTENDE VURDERING 2.studieår:

Pedagogikk 12, RLE 10, norsk 11, samfunnsfag 9, matematikk 4, musikk 3, forming 8, drama 3

a) Eksamensmappe 1:

Kultur, religion og samfunn – Språk og identitet (37 stp) med følgende mappebidrag

- Refleksjonsskriv
- definert mappebidrag om livssynsminoriteter (RLE /samfunnsfag, om lag 30 %)
- definert mappebidrag om norsk som andrespråk (norsk, om lag 30 %)
- definert mappebidrag i pedagogikk og samfunnsfag om pedagogisk ledelse, om lag 40 %

b) Eksamensmappe 2:

Kultur, religion og samfunn - kulturelle uttrykksformer (23 stp),

med følgende mappebidrag:

- Refleksjonsskriv
- definert mappebidrag om "Barn, forming og matematikk" (forming, matematikk, om lag 35 %)
- Dokumentasjon av et praktisk utført formingsuttrykk ved fotos og refleksjonsskriv (Forming, om lag 10 %)
- definert mappebidrag om kunst og religion (forming, RLE, musikk, om lag 55 %)

Hver eksamensmappe gis egen karakter på vitnemålet.

Pensumliste for 2. studieår

Drama

By, Ragnhild (2009) Form møter form lek møter teater. Oslo: Cappelen

Larsen , Anne- Mari "Kwesuka sukela" – once upon a time. Trondheim Dronning Mauds mine høyskolen

Forming

Bakke, K. (2005) Å vente på vanndråper. Om små barns handlinger og erfaringer - med utgangspunkt i forming. I: S. Haugen, G. Løkken & M. Röthle (Red.). (2005).

Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger. Oslo: Cappelen akademisk forl. (ss. 221-236).

Carlsen, K. & Samuelsen, A. (1992). Inntrykk og uttrykk. Estetiske fagområder i barnehagen. Oslo: Ad Notam Gyldendal. (143 s).

Haabesland, A. & Vavik, R. (2000). Kunst og håndverk - hva og hvorfor. Oslo: Fagbokforlaget. (ss. 128-142, ss. 159-169, ss. 180-181, ss. 186-199, ss. 206-233, ss. 236- 250, ss. 251-272).

Kunnskapsdepartementet (2006): Læreplanverket for kunnskapsløftet. ss.129-132

Utbildningsradion (1994): Ett barn har hundre språk, video. Stockholm: Utbildningsradion

Utbildningsradion (1994): Målarprogram från Klara barnstuga målaratelje, video. Stockholm: Utbildningsradion

Musikk

Ansnes, J. Fjørtoft, F.J.(1999); Toner i fri lek i Mens leken er god. Kibsgaard, S. og Wostryck, A. Oslo: Tano Aschehoug (12 s.)

Gyldendal, Danbolt, I.(1996); Sikia, Sanger fra Afrika, Latin-Amerika og Asia. Oslo: Gyldendal Norsk forlag. (sangbok)

Lundberg, D. Malm, K. og Ronström, O.(2000); Musikk, Medier, Mångkultur, forendringar i svenska musiklandskap. Soödertelje: Gidlunds Forlag (220 s.)

Ruud, E.(1997); Musikk og identitet. Oslo: Universitetsforlaget (150s.)

Stehouwer, G. Nilsen, H. (1998); Musikk mellom liten og stor. Oslo: Norsk musikkforlag (75 s.).

Sæther, M. Aalberg Angelo, E.(2006); Barnet og musikken. Innføring i musikkpedagogikk for førskolelærerstudenter. Oslo: Universitetsforlaget (167 s.)

Matematikk

Solem, I. H. og Reikerås, E. K. (2001). Det matematiske barnet. Landås: Caspar Forlag

Kapittel: 1, 2, 3, 4 og 9

Fosse T., Høines M. J. m fl. (2009). Barnehageheftet. Tangenten – tidsskrift for matematikkundervisning. Caspar forlag AS. Side: 1-23

Dahl K. og Lepp M. (2009). Moro med matte. Omnipax. ISBN 978-82-530-3236-8

Norsk

Barns mediekultur:

Drotner, K. (2003). Medier og dannelse i en global verden. I Selmer-Olsen, I. og Sando, S. (red.) (2003): *Mediebarndommen,* DMMHs publikasjonsserie nr 2/2003.

Jessen, C. (2003). Børnekultur, leg og digitale medier. I Selmer-Olsen, I. og Sando, S. (red.) (2003): *Mediebarndommen,* DMMHs publikasjonsserie nr 2/2003.

Johansson, B. (2003). Barn som aktörer i konsumtionssamhället. I Selmer-Olsen, I. og Sando, S. (red.) (2003): *Mediebarndommen,* DMMHs publikasjonsserie nr 2/2003.

Mjør, I. (2002): Med Barbiebarnet i Pokemon-alderen: På tide å skape kulturbarnehagen? I Mjør, I. (red.) 2002: *Kulturbarnehagen* Samlaget Oslo.

Storm-Larsen, A. (2002): Når Disney-film blir barnebok – et kritisk blikk på spin-off-bøkene. I Mjør, I. (red.) 2002: *Kulturbarnehagen* Samlaget Oslo.

Thestrup, K. (2003). Når medierne er børns legetøi. Medieleg i pædagogisk arbejde. I Selmer Olsen, I. og Sando, S. (red.) (2003): *Mediebarndommen,* DMMHs publikasjonsserie nr. 2/2003.

Tingstad, V. (2006). *Barndom under lupen. Å vokse opp i en foranderlig mediekultur.* Cappelen Akademisk Forlag, Oslo.

Tønnesen, E. S. (2003). Barndom, mediemodernitet og skolekultur. I Selmer-Olsen, I. og Sando, S. (red.) (2003): *Mediebarndommen,* DMMHs publikasjonsserie nr 2/2003.

Barns muntlige og skriftlige språkutvikling:

Engen, O. & Kulbrandstad, L. A. (2004). *Tospråklighet, minoritetsspråk og minoritetsundervisning.* Ad Notam Gyldendal.

Hagtvet, B. E. (2002). *Språkstimulering - tale og skrift i førskolealder.* Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

Husby, O., og Kibsgård, S. (2009): *Norsk som andrespråk - barnehage og barnetrinn*. Universitetsforlaget, Oslo.

Kibsgaard, S. (2008). Snakk om begrep! I Kibsgaard, S. (red.), *GLSM i banehagen.* Oslo: Universitetsforlaget.

Med språket som døråpner – om språkstimulering av minoritetsspråklige barn (2007). DVD, Sørlandet kompetansesenter.

Otterstad, A. (2009). Språkets ambivalents og subjektets meningskonstruksjoner. I Becker, A. Karlsen, E., Fajersson, K. og Otterstad, A. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, Barn og kulturelt mangfold.* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Sandnes, H. H. (2002). Den magiske posen der forteljingane bur. I Mjør, I. (red.) 2002: *Kulturbarnehagen* Samlaget Oslo.

Sandvik. M. (2002). *Den flerkulturelle barnehagen.* Prosjektrapport. Pedagogisk fagsenter, Bjerke bydel, Oslo.

Sandvik, M. og Spurkland, M. (2009). *Lær meg norsk før skolestart! Språkstimulering og dokumentasjon i den flerkulturelle barnehagen.* Oslo: Cappelen.

Valvatne, H. og Sandvik, M. 2002. *Barn, språk og kultur. Språkutvikling fram til sjuårsalderen.*

Cappelen Akademisk Forlag. Kap. 1-5, 7.

Pedagogikk

Temaområde 3:

LEDELSE OG PERSONALUTVIKLING

Becher, Andreassen Aslaug (2006): *Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre.* Bergen, Fagbokforlaget (150 s)(fellespensum)

Birkeland, Å. og Carson, N. (2004). *Veiledning for førskolelærere*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (165 s)

Brenna, Loveleen Rihel (2008) *Manzil. Ledelse og utvikling i et flerkulturelt perspektiv.* Oslo: Cappelen Akademiske Forlag. (150 S)

Gotvassli, K-Å. (2004). *Et kompetent barnehagepersonale. Om personal- og kompetanseutvikling i barnehagen.* 2. utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 1,2 3, 6, 7,8. (109 s)

Supplerende:

Skau, G.M. (2005). Gode fagfolk vokser. Personlig kompetanse i arbeid med mennesker. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Støre Meyer, E. (2005). Pedagogisk lederskap i barnehagen. Oslo: Universitetsforlaget.

BARNEKONVENSJON OG BARNS SITUASJON I VERDEN

Barne- og familiedepartementet (2003) *FNs konvensjon om barnets rettigheter.* (Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991. Revidert

oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller)
http://www.regjeringen.no/upload/kilde/bfd/red/2000/0047/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf (felleslitteratur)

UNICEF (2009): The State of the World's Children Special Edition: Celebrating 20 Years of the Convention on the Rights of the Child USA: New York. www.unicef.org. (downloadable PDF http://www.unicef.org./publications/index_51772.html) (felleslitteratur)

Supplerende:

- Høstmælingen, N., Kjørholt, E.S. og Sandberg, K. (red.) *Barnekonvensjonen. Barns rettigheter i Norge.* Oslo: Universitetsforlaget.

MANGFOLD I OPPDRAGELSE OG VERDIER

Dahlberg, Gunilla, Moss, Peter og Pence, Allan (1999): *Fra kvalitet til meningsskaping – morgendagens barnehage.* Kommuneforlaget. Kapitel 2. Teoretiske perspektiver: modernitet og postmodernitet, makt og etikk. (35 s)

Gunnestad (2003). Resilience – a New Approach to Children at Risk in the Southern African Situation. I Children's Rights in Early Childhood Education in Africa and Norway, Report from the 5th Network conference, Trondheim 2003. Trondheim: DMMH. (13 s)

Johannesen, E. (2007) *Mye er forskjellig, men bare utenpå? Om barn, barneoppdragelse og utdanning i en mangfoldig verden.* Oslo: Sebu forlag. (fra 1.klasse)(203 s)

*Fajersson, Karin E.(2005): Barnehagepraksis i utlandet. I: *Vi vet hvor vi har vært, og vi vet hva vi har lært!* (Kompendium IFFA) (15 s)

*Kibsgaard, S. (2003). Barn på Cuba og i Norge. (Kompendium IFFA) (fra 1.klasse)

Larsen, A.K. (2006) *Barn i et flerkulturelt samfunn.* I Haugen, Richard (red.) Larsen, Skogen og Øzerk (2006): Barns og unges læringsmiljø 2 – med vekt på sosialisering, lek og tospråklighet 2.utgave. *Kapittel 4.* (16 s)

Supplerende:

Gjervan, M., Andersen, C.E. og Bleka, M. (2006). Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (fra 1. klasse)

Gunnestad, Arve (2007). Didaktikk for førskolelærere. En innføring. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 9. Didaktikk i et flerkulturelt samfunn. (fra 1.klasse)

Temaområde 4:

SPRÅK, KJØNN OG IDENTITET

Aasebø, T.S. og Melhuus, E.C. (2005). *Rom for barn – rom for kunnskap. Kropp, kjønn og medier som pedagogiske utfordringer.* Bergen: Fagbokforlaget. (169 s)

Bredesen, O. (2004). *Nye gutter og jenter – en ny pedagogikk?* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. ISBN 82-02-23309-7 (130 s)

Kibsgaard, S. (2007) Likeverdighet gjennom mangfold. I Moser, T. og Rôthle, M. (red.) (2007): *Ny Rammeplan- ny barnehagepedagogikk?* Oslo: Universitetsforlaget. (felleslitteratur)(fra 1. klasse)

Kibsgaard, S. og Husby, O. (2009). *Norsk som andrespråk i barnehage og småskole*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 2, 6, 7, 8, 9 og 10. (76 s)

INTERKULTURELL KOMPETANSE

Dahl, Ø.(2001). *Møter mellom mennesker. Interkulturell kommunikasjon.* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 7. Interkulturell kompetanse. (32 s)

Døhlie, Elsa og Askeland, Gurid Aga (red.)(2006): *Internasjonalt sosialt arbeid. Innsats på andres arena.* Oslo: Universitetsforlaget. (190 s)

Supplerende:

Bø, Bente Puntervold 82004): *Søkelys på den norske innvandringspolitikken – etiske og rettslige dilemmaer.* Kristiansand, Høyskoleforlaget.

IMDi (2007). VI og DE. *En håndbok om kommunikasjon på tvers av kulturer*. (fra 1.kl)

Hylland Eriksen, T og Sørheim, T.A. (2006): *Kulturforskjeller i praksis.* Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 8 kultur og kommunikasjon (16 s)

Reed, Lisbeth (2006). *Å finne styrken i mangfoldet. Ei håndbok til deg som jobber med barn og unge.* IMDi. (fra 1.kl.)

RLE

Bettum, Anders 2007 Våre hellige rom : seks religioner på vandring [Tønsberg] [Oslo] : Yggdrasil forl. I samarbeid med Kontur media og Oslo museum, Interkulturelt museum ISBN: 978-82-8010-006-1, kap 1-7 90 s

Breidlid, H. & Nicolaisen, T. (2007) På skattejakt i fortellingsuniverset : fortelling i religionene KRL-biblioteket Bergen : Fagbokforlaget ISBN: 978-82-450-0336-9, h. 88 s

Eidhamar, L. G. (2002). Små mennesker - stort mangfold: religioner og livssyn i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget

ISBN 978-82-7634-424-0

ISBN 82-7634-424-0 kap 3-7 143 s

Neegaard, G. & Grande, S. Ø. (2006) Logos og Dharma : religioner, livssyn og etikk Bergen : Fagbokforlaget. ISBN: 978-82-450-0136-5, h., 82-450-0136-8, h. s 41-252 211 s

Sødal, H. K.2009 Kristen tro og tradisjon i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

ISBN 978-82-7634-780-7, Utgave: 4. utg. kap 5,7-10 127 s

Samfunnsfag

Haaland, F.H & Dale, F. (2005). *På randen av ledelse. En veieviser i førstegangsledelse.* Gyldendal Akademisk. (Kapittel 1-5, 7-9, 157 s)

Holmesland, H. (2006). *Arkivene, bibliotekene, museene & de nasjonale minoritetene.* ABM skrift nr. 5. (ca 30 s) Elektronisk versjon: https://www.abmstatistikk.no/abmuweb/publisert/abm-skrift/nasjonale_minoriteter.pdf

Hylland-Eriksen, T & Arntsen, T.S. (2006). Kulturforskjeller i praksis. Perspektiver på det flerkulturelle Norge. (Kapittel 3, 5, 11, 16, 62 s).

Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2006). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for førskolelærere.* Bergen: Fagbokforlaget. (Kapittel 3, 11-13, 16-18 113 s)

Mørreaunet, S., Glaser, V., Lillemyr, O.F.L. & Moen, K.H. (red). (2009). *Inspirasjon og kvalitet i praksis – med hjertet for barnehagefeltet.* (s. 18-39, 123-138, 202-233, 67 s.)

Otterstad, A.M. (red.) (2008). *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold – fra utsikt til innsikt.* Oslo. (Del 1: s. 55-107, 127-176. Til sammen: 111 s).

Redd Barna (2010). *Barnerettigheter. Ideer til metodiske opplegg i barnehage og småskole*. Trykkes og legges ut på Redd Barnas hjemmesider høsten 2010. (ca 50 s)

Storjord, M (2009). "Samiske barnehagers historie". I: Boine, E. Johansen, S.B., Lund, S. & Rasmussen, S (red.). *Samisk skolehistorie 3.* Davvi Girji. (10 s). Kan lastes ned elektronisk fra: http://skuvla.info/skolehist/storjord-n.htm

3. studieår

Overordna læringsutbytte for 3.studieår

Ved fullført studium skal studenten ha følgende kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

Studenten

- har innsikt i hvordan verdier og holdinger ligger til grunn for våre handlinger, og hvordan dette virker inn på yrkesutøvelsen som førskolelærer
- har kjennskap til forholdet mellom verdier, kultur og religion, og evne til å anvende denne kunnskapen i pedagogisk virksomhet
- har kunnskap om den betydning som møter mellom kulturtradisjoner har for tema som nord-sør-forhold, migrasjon og immigrasjon, bistand, solidaritet, innvandringspolitikk og internasjonalt samarbeid.
- kan gjøre rede for en faglig fordypning knyttet til utdanningens linjeprofil i form av en bacheloroppgave

Organisering av studiet

Studiet 3. studieår er delt i fire emneområder: Etikk og holdningsdannelse (3.1), matematikk (3.2), pedagogikk (3.3) og bacheloroppgave (3.4). Emneområdet *Etikk og holdningsdannelse* er organisert tverrfaglig, og omfatter linjefagene RLE, norsk, samfunnsfag og pedagogikk. I tillegg har pedagogikk egne emner som går fra det ordinære pedagogikkfaget som inngår i all førskolelærerutdanning

Eksamen

Vurderingen i studiet er i samsvar med emneinndelingen organisert i form av en egen eksamen for linjefagene på grunnlag av eksamensmappe. Matematikk vurderes på grunnlag av egen eksamensmappe. Det avlegges i tillegg skriftlig eksamen under tilsyn i pedagogikk, og denne gis egen karakter på vitnemålet. Denne eksamen utgjør kun en del av faget, da de øvrige emnene og studiepoengene i pedagogikk er inkludert i linjefagenes eksamener.

For å kunne få sitt arbeid vurdert med karakteruttrykk, må studenten ha gjennomført alle pålagte arbeidsoppgaver individuelt og i gruppe. Arbeidsoppgavene fremgår av undervisningsplanen.

Forøvrig følges ordinært eksamensreglement for DMMH. Det foreligger egne retningslinjer for bacheloroppgaven.

3.1. Etikk og holdningsdannelse

Emnekode	
Navn hovedemne	Etikk og holdningsdannelse, linjefag
Engelsk navn	Ethics and the formation of morality and professional attitudes
Studiepoeng	21 (RLE 6, norsk 2, samfunnsfag 8, pedagogikk 5)
Undervisningsperiode	Høst 3.kl
Emneansvarlig	Sturla Sagberg

Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha følgende kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

Studenten

- viser forståelse for verdimangfold
- har forståelse for og viser toleranse, likeverd og respekt
- viser innsikt i historiske og politiske prosesser som har vært grunnlag for en svært ulik samfunnsutvikling i landene i nord og sør
- har bred og variert kunnskap om danning, modning og sosialisering
- viser evne til etisk tenkning og analyse
- viser evne til empati
- forener etisk kompetanse med kjennskap til yrkesetiske koder og regelverk
- kan anvende kunnskap om personal- og kompetanseutvikling i barnehage og skole
- har kunnskap om og kan orientere seg i det politisk-administrative systemet som gjelder barnehagen
- har ferdigheter i tverrfaglig og tverretatlige samarbeid, og kunnskap om lov- og regelverk som gjelder for slikt samarbeid
- har kunnskap om barns skrive- og leseutvikling på første og andre språket og dets matematiske kompetanse
- kan synliggjøre og anvende skriftspråket i lek og annet samvær med barn
- kan analysere barns muntlige, skriftlige og multimodale tekster med utgangspunkt i et utvidet tekstbegrep
- kan håndtere konflikter som berører arbeidet i barnehagen
- viser forståelse for hva globalisering og internasjonalisering innebærer

- har innsikt i internasjonalt samarbeid og sosialt arbeid, internasjonal organisasjon og bistand
- har kunnskap om og refleksjon rundt migrasjon og immigrasjon
- har kunnskap om og kan arbeide i spenningsforholdet mellom majoritet og minoritet, individ og fellesskap

Arbeidskrav

- intervjukurs knyttet til forskningsmetode (samfunnsfag, pedagogikk)
- oppgave om GLSM (grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring) knyttet til grunnskolepraksis (norsk, matematikk, pedagogikk)
- Rapport fra grunnskolepraksis
- paneldebatt med tema Internasjonalisering og globalisering (pedagogikk, samfunnsfag)

Eksamen

Emnekode	
Navn delemne	Etikk og holdningsdannelse, linjefag
Studiepoeng	21 (RLE 6, norsk 2, samfunnsfag 8, pedagogikk 5)
Eksamensmappens innhold og vekting	Refleksjonsskriv 2 bidrag som vil bli nærmere beskrevet i presiseringsinstruksen Eksamensmappen vurderes som en helhet med en karakter som gjengis på vitnemålet
Undervisningsperiode	Høst 3.kl
Eksamensform	Mappeeksamen
Sensur	Ekstern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

3.2. Matematikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Matematikk
Engelsk navn	Mathematics
Studiepoeng	6
Undervisningsperiode	Høst 3.kl
Emneansvarlig	Faglærer

Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha følgende kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

Studenten

- har kunnskap om hvordan barn utvikler en fleksibel og helhetlig matematisk forståelse
- har kunnskap om hvordan førskolelæreren kan gi barna best mulig grunnlag for livslang læring i matematikk
- har kunnskap til å se og videreutvikle barnas forståelse og interesse for tall og antall, måling og problemløsning i vid forstand i barnehagen
- har kunnskap om viktigheten av egne holdninger og kompetanser innen matematikk

Arbeidskrav

- oppgave om GLSM (grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring) knyttet til grunnskolepraksis (norsk, matematikk, pedagogikk)

Eksamen

Emnekode	
Navn delemne	Matematikk
Studiepoeng	6
Prosentandel av karakter	100%

Undervisningsperiode	Høst 3.kl
Eksamensform	Skriftlig eksamen 3 timer
Sensur	intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

3.3. Pedagogikk

Emnekode	
Navn hovedemne	Pedagogikk
Engelsk navn	Pedagogics
Studiepoeng	*12 stp*
Undervisningsperiode	Høst 3.klasse-vår 3.klasse
Emneansvarlig	Faglærer

Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha følgende kunnskap, ferdigheter og kompetanse:

Studenten

- viser forståelse for verdimangfold
- har forståelse for og viser toleranse, likeverd og respekt
- har bred og variert kunnskap om danning, modning og sosialisering
- viser evne til etisk tenkning og analyse
- viser evne til empati
- forener etisk kompetanse med kjennskap til yrkesetiske koder og regelverk
- kan anvende kunnskap om personal- og kompetanseutvikling i barnehage og skole
- har kunnskap om og kan orientere seg i det politisk-administrative systemet som gjelder barnehagen
- har ferdigheter i tverrfaglig og tverretatlige samarbeid, og kunnskap om lov- og regelverk som gjelder for slikt samarbeid

- kan håndtere konflikter som berører arbeidet i barnehagen
- viser forståelse for hva globalisering og internasjonalisering innebærer
- har innsikt i internasjonalt samarbeid og sosialt arbeid, internasjonal organisasjon og bistand
- har kunnskap om og refleksjon rundt migrasjon og immigrasjon
- har kunnskap om og kan arbeide i spenningsforholdet mellom majoritet og minoritet, individ og fellesskap
- har kunnskap om historisk og filosofisk perspektiv på førskolelæreryrket og på pedagogikken i samfunnet, i barnehage og i skole
- kan reflektere over overgang fra barnehage til skole, og samarbeid mellom barnehage og skole/SFO
- har kunnskap om barnets møte med skolens arbeidsmåter og faglige innhold, med vekt på GLSM

Arbeidskrav

- intervjukurs knyttet til forskningsmetode (samfunnsfag, pedagogikk)
- oppgave om GLSM (grunnleggende lese-, skrive- og matematikkopplæring) knyttet til grunnskolepraksis (norsk, matematikk, pedagogikk)
- Rapport fra grunnskolepraksis
- paneldebatt med tema Internasjonalisering og globalisering (pedagogikk, samfunnsfag)

Eksamen

Emnekode	
Navn delemne	Pedagogikk, skriftlig eksamen 3.studieår
Studiepoeng	12
Eksamensform	Skriftlig eksamen 6 timer
Prosentandel av karakter	100%
Undervisningsperiode	Høst - vår 3.klasse
Sensur	Ekstern sensur

Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

3.4. Bacheloroppgave

Emnekode	
Navn hovedemne	Bacheloroppgave
Engelsk navn	Bachelor thesis
Studiepoeng	15 (Pedagogikk 6, RLE 3, norsk 3, samfunnsfag 3)
Undervisningsperiode	Vår 3.kl
Emneansvarlig	Sturla Sagberg

Læringsutbytte

Ved fullført studium skal studenten ha følgende kunnskaper, ferdigheter og kompetanse:

Studenten

- viser evne til pedagogisk profesjonalitet
- viser evne til kritisk vurdering og refleksjon over teori og praksis i førskolepedagogikk
- har kjennskap til grunnleggende teorier om ledelse og kan anvende disse i praksis
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere virksomheten i en barnehage
- viser kjennskap til allmennvitenskapelige normer, grunnleggende vitenskapsteori og forskningsmetodikk
- viser evne til å formulere og avgrense et utdanningsvitenskapelig og/eller fagdidaktisk problem
- viser evne til å undersøke et problem med en relevant metode
- viser evne til å gjøre rede for sitt arbeid i form av en større oppgave (bacheloroppgave)

Arbeidskrav

Muntlig presentasjon av bacheloroppgave

Eksamen

Emnekode	
Navn delemne	Bacheloroppgave:
Studiepoeng	15 (Pedagogikk 6, RLE 3, norsk 3, samfunnsfag 3)
Undervisningsperiode	Vår 3. studieår
Eksamensform	Individuell skriftlig bacheloroppgave
Sensur	Intern sensur
Karakteruttrykk	Bokstavkarakter (A-F)

Felles

For felles litteratur alle tre studieår, se litteratur 1. studieår

"Det er ikke tillatt å gå opp til eksamen i et emne som har pensumlitteratur som studenten har hatt på pensumlisten ved tidligere eksamener i løpet av sin utdanning. Studentene bes vurdere pensumlisten i forhold til tidligere avlagte eksamener og kontakte faglærerne for å få forslag til annen pensumlitteratur dersom de finner pensumlitteratur som er brukt ved tidligere avlagte eksamener."

Pensum 3. studieår

3.1 Etikk og holdningsdannelse

Norsk

Hopperstad, M. H., Semundseth, M., & Lorentzen, R. T. (2009). Hvilke interesser synes å motivere femåringer til å skrive i barnehagen? *FoU i praksis*, 3(2), 45-63.

Høigård, A. (2009). *Barns språkutvikling. Muntlig og skriftlig*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 8-9

Håland, A. 2005. *Leik og læring. Grunnleggjande lese- og skrive-opplæring på 1. trinn.* Lesesenteret i Stavanger.

Lorentzen, R.T. (2002): Til pappa og mamma fra Ingrid. I Mjør, I. (red.) 2002: *Kulturbarnehagen* Samlaget Oslo.

Semundseth, M. 2006. Førskolebarns tekstproduksjon i hjemmet. *Barn,* 4, 31-44

RLE (til sammen ca. 400 s)

Eide, S. B. og B. Skorstad (2008). Etikk - til refleksjon og handling i sosialt arbeid. Oslo: Gyldendal akademisk. (kap 2-10, ca 200 s)

Heiene, G. H. (2006). Etikk i religionene - forskjeller og fellesskap. I G. Neegaard (red.), *Logos og Dharma. Religioner, livssyn og etikk* (s. 323-348). Bergen: Fagbokforlaget.

Lindholm, T. (1997). The emergence and development of human rights: An interpretation with a view to cross-cultural and interreligious dialogue. Oslo: NIHR, University of Oslo. (30 s)*

Sagberg, S. (2011). "Grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon" – hvor grunnleggende er de? I: V. Glaser, K.H. Moen, S. Mørreaunet og F. Søbstad (red.), *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen* (s. 93-107). Oslo: Universitetsforlaget.

Tholin, K. R. (2008). *Yrkesetikk for førskolelærere*. Bergen: Fagbokforlaget (overlapper med ped-pensum)

van den Heuvel, A. (2001). *Values for a Global Society*. London: WACC Publications ISBN 1903862027 (79 s).*

Utfyllende:

Fasching, D. J og Dechant, D. (2001). *Comparataive Religious Ethics. A Narrative Approach.* London: Blackwell.

Glaser,V. et al.(2011, red.). *Barnehagens grunnsteiner. Formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget (flere artikler)

Sagberg, S. (2006). *Lærer og menneske. Å være ekte i møte med religiøs tro.* Oslo: Unipub. (særlig kap. 3 og 4)

World religions - universal peace - global ethic. (2000).Tübingen: Global Ethic Foundation.

* Finnes i kopi som formidles av faglærer til kostpris.

Samfunnsfag
Til saman 773 sider.

Becher, Aslaug Andreassen og Karin Elise Fajersson: På veg mot en flerkulturell profesjonsutdanning? I: Otterstad, Ann Merete (2008). *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold: fra utsikt til innsikt*. Oslo: Universitetsforlaget (s. 264-278 , 86 s).
Bugge, L.S. (2000). *Med plikt til å tie: yrkesetikk og taushetsplikt i førskolelærerrollen.* (Høgskolen i Hedmark, Rapport nr. 10-2000). (41 s).
Fuglerud, Ø. (2001). Migrasjonsforståelse. Flytteprosesser, rasisme og globalisering. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 9-177, 169 s).
Gule, L (2008). Profesjon og flerkulturalitet. I: Anders Molander og Lars Inge Terum (red): *Profesjonsstudier*. Oslo. Universitetsforlaget.(s. 233-250, 18 s).
Horrigmo, K.J. & Nylehn, B. (2004). *Samfunnsfaglige perspektiver på barnehagen. Institusjonell utvikling, ledelse og organisasjon.* Bergen: Fagbokforlaget. (Kap 4, 6-8, 54 s).
Hovi, J. & Underdal, A. (2000). *Internasjonalt samarbeid og internasjonal organisasjon.* Oslo: Universitetsforlaget. (Kapittel 8-11, 74 s).
Larsen, A.K. & Slåtten, M.V. (2010). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for førskolelærere.* Bergen: Fagbokforlaget. (Kapittel 14 og 17, 44 s).
Larsen, Ann Kristin (2007). En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode. Bergen: Fagbokforlaget. (108 s).
Moses, J. W.& Brigham, A. M. (2007). *Globalisering i Norge: politisk, kulturell og økonomisk suverenitet i endring.* Bergen: Fagbokforlaget. (157 s).
Wiede Aasland, M. (2008). *"….Si det til noen…" En bok om seksuelle overgrep mot barn og unge.* Kristiansand: Høgskoleforlaget. (Kap 4 og 7, 22 s).

3.2 Matematikk

Carlsen M., Wathne U., Blomgren G. (2011). Matematikk for førskolelærere. Høyskoleforlaget. Kapittel: 2, 3, 4, 5, 9, 10.
Ridar K. (red)(2008). Med mattebriller i barnehagen. Kommuneforlaget. Sider: 13 – 72 og 130 – 191.
Lossius M. H. (2009). Matematikk for små – inspirasjon for store. Tangenten – tidsskrift for matematikkundervisning. Caspar Forlag. Side 29-67.
Kompendium (2010). Matematikk i førskolelærerutdanningen. Kapittel 2, 3, 6, 7, 8, 9.

3.3 Pedagogikk

FORSKNINGSMETODE (fellespensum)

Dalland, Olav (2007) *Metode og oppgaveskriving for studenter.* Oslo: Gyldendal akademisk
Eide, Brit Johanne og Winger, Nina (2003) *Fra barns synsvinkel. Intervju med barn – metodiske og etiske refleksjoner.* Oslo: Cappelen
Fennefoss, Anne Tove og Jansen, Kirsten E. (2008) *Praksisfortellinger – på vei til innsikt og forståelse.* Bergen: Fagbokforlaget. (pensum 1.kl.)
Fennefoss, Anne Tove og Valvik, Ragnhild (2001) *Om å fange øyeblikket. Videoobservasjon i pedagogisk arbeid.* Kristiansand: Høyskoleforlaget.
Løkken, Gunvor og Søbstad, Frode (2006). *Observasjon og intervju i barnehagen.* Oslo: Universitetsforlaget. (pensum 1.kl.)
Supplerende:
Halkier, Bente (2010). *Fokusgrupper.* Oslo: Gyldendal akademiske.
Postholm, May Britt (2010) *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier.* Oslo: Universitetsforlaget.

PROFESJON: YRKESETIKK, YRKESIDENTITET OG YRKESROLLE

DMMH (2005) Kompendium *Yrkesidentitet og yrkesrolle.* Trondheim: Tapir.

Kemp, Peter (2005). *Verdensborgeren som pædagogisk ideal. Pædagogisk filosofi for det 21. århundre.* København: Hans Reitzels Forlag. Del I, Udfordringene, 1. Globaliseringens tvetydighet, 2. Nationens paradoks, 3. Bæredygtighedens utopi, s.11-106
Kibsgaard, S. (2007): Likeverdighet gjennom mangfold. I T. Moser og M.Röthle (red.): *Ny rammeplan – ny barnehagepedagogikk?* Universitetsforlaget 2007
Kunnskapsdepartementet (2006) *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.* Oslo: KD.
Kvistad, Kari og Søbstad, Frode (2005). *Kvalitetsarbeid i barnehagen.* Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
Lindboe, Inger Marie (2008) Profesjoners etiske utfordringer i et flerkulturelt samfunn. I Otterstad, Ann Merete (2008). *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold – fra utsikt til innsikt.* Oslo: Universitetsforlaget. S. 179-194.
Røkenes og Hansen (2006) *Bære eller briste. Kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker.* Bergen: Fagbokforlaget. (pensum 1.kl.)
Tholin, Rydjord Kristin (2003) *Etisk omsorg i barnehagen og skolen*. Oslo: Abstrakt forlag.

Supplerende:
Angell-Jacobsen, Mona-Lisa (2008): *Anerkjennelse av kulturelt mangfold i barnehager*. Masteroppgave 2008 nr 7:Undertittel: Rekonseptualiseringer av "anerkjennelse" ved hjelp av (auto)etnografi og rhizoanalyser." Master i flerkulturell og internasjonal utdanning. ISBN: 9788257946319
St. meld. Nr. 41 (2008-2009). *Kvalitet i barnehagen.* Oslo: KD
Østrem, Bjar, Føsker, Hogsnes, Jansen, Nordtømme og Tholin (2009). *Alle teller mer. En evaluering av hvordan Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver blir innført, brukt og erfart.* Tønsberg: Høgskolen i Vestfold/Barnehagesenteret.

DANNELSE, SOSIALISERING OG LÆRING

Gunnestad, Arve (2007). *Didaktikk for førskolelærere*. En innføring. Oslo: Tano Aschehoug.(pensum 1.kl.)
Hylland Eriksen, T og Sørheim, T.A. (2006). *Kulturforskjeller i praksis.* Oslo: Gyldendal Akademisk. Del I: Kultur og tilhørighet i en verden uten grenser.
Johansen, Jan-Birger og Sommer, Dion (red.)(2006). *Oppdragelse, danning og sosialisering i læringsmiljøer*. Oslo: Universitetsforlaget.
Solerød, Erling (2005). *Pedagogiske grunnproblemer – i historisk lys.* Oslo: Universitetsforlaget.
Qureshi, Naushad Ali (2008) Beskrivelser av oppdragelse: utslag av definisjonsmakt og eurosentrisme. I Otterstad, Ann Merete (2008). *Profesjonsutøvelse og kulturelt mangfold – fra utsikt til innsikt.* Oslo: Universitetsforlaget. S. 127-148

GLSM – GRUNNLEGGENDE LESE-, SKRIVE-, OG MATEMATIKKOPPLÆRING I BARNEHAGEN

Kibsgaard, Sonja (red.)(2008) *GLSM i barnehagen.* Oslo: Universitetsforlaget.
Lillemyr, Ole Fredrik (2004). *Læring i barnehage og småskoletrinn.* I Barnehagefolk nr. 1/2004.
Lillemyr, Ole Fredrik (2004). *Nye forventninger til barnehagen som læringsarena – i konflikt med den gode leken?* I Bedre Barnehager Skriftserie nr. 1. Oslo: Utdanningsakademiet.
Solerød, Erling (2005). *Pedagogiske grunnproblemer – i historisk lys*. Oslo: Universitetsforlaget.

Supplerende:
Kunnskapsløftet.

St. meld. Nr. 41 (2008-2009). *Kvalitet i barnehagen.* Oslo: KD

KONFLIKTHÅNDTERING OG FREDSARBEID

Lundestad, Margit (2010). *Konflikter – bare til besvær?* Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Supplerende:

Djuliman , Enver og Hjorth, Lillian (2007). *Bygg broer, ikke murer. 97 øvelser i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering.* Oslo: Humanist forlag.

Utvalgte artikler om fredsarbeid.

Temaområde 6

Bø. Bente Puntervold (2004). *Søkelys på den norske innvandringspolitikken – etiske og rettslige dilemmaer.* Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Fuglerud, Ø. (2001) *Migrasjonsforståelse. Flytteprosesser, rasisme og globalisering.* Oslo: Universitetsforlaget. (Del IV Migrasjon og globalisering, 37 s)

Raundalen, Magne og Schultz, Jon-Håkon (2006). *Krisepedagogikk.* Oslo: Universitetsforlaget.

DEL 3: Plan for basisgrupper

Etter vedtak i HR er Plan for basisgrupper endret med virkning fra og med 1.august 2010. I følge den nye planen er det bare 1. studieår som tilbys et eget opplegg med kontaktlærere for hver basisgruppe. Beskrivelsen av 2.studieår i planen nedenfor gjelder derfor ikke for studieåret 2010-11.

1. Arbeid i basisgrupper

RP 2003 vektlegger varierte undervisnings- og læringsformer, og en av flere undervisnings- og læringsformer i førskolelærerutdanningen ved DMMH er arbeid i basisgruppe.

Gjennom arbeidet i basisgruppe skal studenten få yrkesrelevante erfaringer med samarbeid i team, med fokus på både egen og medstudenters utvikling og læring i forhold til samspill, kommunikasjon og ledelse, og faglig framstilling. Gjennom utveksling av erfaringer og gjennomføring av faglig virksomhet i referansebarnehagen, skal basisgruppa bidra til en praksisnær førskolelærerutdanning. Alle studenter i førskolelærerutdanningen ved DMMH skal ha tilhørighet i en basisgruppe (fem, unntaksvis inntil sju studenter) gjennom hele grunnutdanningen.

Basisgruppa er både en studiegruppe og et veiledningsfellesskap. Som studiegruppe kan basisgruppa ha felles faglige oppgaver i tilknytning til ulike undervisningsopplegg, der veiledning kan være enten pliktig eller andre ganger frivillig. Gruppa arbeider da med pålagte oppgaver av ulike slag, som arbeidskrav, mappebidrag og andre oppgaver (se fagplanen og det enkelte temaområde). Også oppgaver som skal leveres og vurderes som individuelle oppgaver kan drøftes i basisgruppa. Ut over dette bør basisgruppa brukes til egeninitierte drøftinger av pensum og faglige tema. Dette gruppearbeidet er uten lærerdeltakelse, men studentene skal på omgang lede og være sekretær for arbeidet i gruppa (se pkt 4.1).

Basisgruppa har en særlig funksjon som veiledningsfellesskap, ledet av kontaktlærer. Hver basisgruppe skal ha en kontaktlærer som fast veileder (se pkt 4.2). Møtene med kontaktlærer er obligatoriske, og veiledningen kan være relatert til faglige, personlige og sosiale sider av studentenes studiesituasjon. Tidspunkt for veiledning skal avtales ved starten av hvert studieår.

2. Mål

Basisgruppa fungerer både som en studiegruppe og et veiledningsfellesskap, og mål med arbeidet i basisgruppa må derfor ses i sammenheng med mål for studiet forøvrig, slik disse er definert i fagplanen, både som overordna mål, og mål for hvert temaområde.

Overordna mål for veiledningsmøtene med kontaktlærer:

- bidra til å utvikle studentens sosiale, faglige og didaktiske kompetanse gjennom erfaringer med og ferdigheter innenfor pedagogisk veiledning

1.studieår:

Mål for basisgruppa:

- bli kjent med studentrollen og seg selv som samarbeidspartner i gruppa

Mål for veiledning:

- fremme motivasjon for studiet og for samarbeid i basisgruppa og klassen
- skape refleksjon over personlige og faglige erfaringer i møte med medstudenter og med barna i barnehagen
- fremme studentens sosiale kompetanse, og bevissthet om egen rolle som veisøker og veileder

2.studieår:

Mål for basisgruppa:

- utvikle evne til lederskap gjennom ulike former for veiledningsprosesser

Mål for veiledning:

- skape refleksjon over egen rolle i gruppa
- fremme problemløsning og konflikthåndtering i gruppa
- skape refleksjon over yrkesrollen og yrkesetiske spørsmål
- fremme studentens endrings- og utviklingskompetanse gjennom veisøking og veiledning

Overordna mål for basisgruppa som studiegruppe:

- utvikle studieteknikk, og faglig, didaktisk og sosial kompetanse.
- skape refleksjon over eget faglig arbeid og arbeidsinnsats i gruppa
- utvikle faglig og tverrfaglig kompetanse gjennom samarbeid om og diskusjon rundt pålagte arbeidsoppgaver
- utvikle didaktiske kompetanse i møte med referansebarnehagen

Fagplanen for det enkelte temaområde vil gi nærmere informasjon om hvilke mappebidrag/arbeidskrav gruppa må arbeide med. Noen av disse vil inkludere behov for samspill og kontakt med referansebarnehagen, og basisgruppas leder gjør da avtaler med styrer i referansebarnehagen på forhånd.

3. Organisering av basisgrupper

- Basisgruppene settes sammen for ett studieår.
- Hver basisgruppe har en kontaktlærer som fast veileder gjennom et helt studieår, i 1. og 2. studieår.
- I forbindelse med arbeid knyttet til fag/temaområdet og praksisperiode veiledes basisgruppen også av aktuelle faglærere eller praksislærer.
- Hver basisgruppe tildeles en praksisbarnehage som sin referansebarnehage for ett studieår. Denne skal fungere som referanse til faglig arbeid. Tildelingen organiseres

av leder for praksis i samarbeid med klassestyrer. Kontaktlærer deltar på basisgruppas første møte i referansebarnehagen.

- Det lages ny gruppesammensetning i starten av hvert studieår, fortrinnsvis ved loddtrekning, administrert av klassestyrer.
- Sammensettingen av basisgruppen skal ikke endres i løpet av studieåret med mindre det er særlige årsaker som tilsier det. I slike tilfeller skal den som ønsker seg over i annen gruppe, søke klassestyrer om det på eget skjema (se vedlegg 2).
- Studentene har hovedansvaret for at arbeidet i basisgruppa fungerer optimalt, men kontaktlærer har en sentral rolle som veileder. (Se oversikt over studentenes og lærernes oppgaver og roller i basisgruppa, pkt 4.)
- Studentene skal evaluere sitt eget arbeid i basisgruppa etter hvert studieår (se vedlegg 3).

4. Ansvarsfordeling

4.1. Studentens oppgaver

Ansvaret for at arbeidet i basisgruppa fungerer, påligger både hver enkelt student og gruppa av studenter. Ved starten av hvert studieår utarbeider basisgruppa en egen kontrakt for samarbeidet i gruppa (se vedlegg 1). I forkant av basisgruppas møte med kontaktlærer, skal gruppa levere et veiledningsgrunnlag til kontaktlærer minst to dager før avtalt veiledning.

Deltakelse i veiledningsmøter med kontaktlærer, samt i arbeidet med obligatoriske vurderingsoppgaver er obligatorisk, og fravær må registreres. Studenter med dokumentert fravær fra gruppa får ikke godkjent deltakelse i felles innleveringsoppgaver, og må utføre tilsvarende individuelle oppgaver etter avtale.

Fravær fra basisgruppas møter med kontaktlærer kan vurderes i sammenheng med studentens skikkethet (Se Fagplanen Del 5: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering)

Ledelse og sekretærfunksjon i gruppa skal gå på omgang, og det lages en plan for hvem som har disse rollene gjennom hele studieåret. Disse oppgavene gjelder enten kontaktlærer deltar i basisgruppa eller ikke. Planen gis til kontaktlærer med kopi til klassestyrer innen 15. september hvert studieår.

Lederens ansvar i basisgruppa:

- Lede alle møter i basisgruppa
- Sørge for at arbeidet får en framdriftsplan med møtedatoer, og påse at arbeidet går sin gang både under møtene og i hele lederperioden
- Påse at alle gruppemedlemmene bidrar i samarbeidet
- Opprettholde kontakt med kontaktlærer
- Avtale kontakt med styrer i referansebarnehagen

Sekretærens oppgaver i basisgruppa:

- Skrive referat fra hver samling, og arkivere disse i egen perm som disponeres av sekretær, eller settes på avtalt sted på høgskolen
- Notere deltakelse i basisgruppa, i henhold til krav om deltakelse i obligatoriske arbeidsoppgaver og møter
- Gi melding til kontaktlærer om tilstedeværelse etter hver temaperiode
- Sørge for at veiledningsgrunnlag leveres til kontaktlærer minst to dager før avtalt veiledning
- Sammenfatte studentenes vurderinger av arbeidet i basisgruppe etter hver temaperiode

Gruppas øvrige medlemmer:

- Ansvar for å bidra etter beste evne og innordne seg gruppas demokratiske avgjørelser
- Ved fravær har hver enkelt student selv ansvar for å holde seg oppdatert om basisgruppas arbeid
- Fravær varsles på forhånd til basisgruppas leder
- Ivareta gjennomføringen av de faglige oppgaver og de sosiale sidene i gruppa

Basisgruppa kan selv bestemme andre oppgaver som skal tilfalle leder og sekretær, eller videreutvikle og tilpasse disse reglene. Kontaktlærer er sentral i dette arbeidet.

4.2. Kontaktlærerens oppgaver

Kontaktlærer for en basisgruppe har et særlig ansvar for veiledningen og for oppfølging av gruppens faglige progresjon og sosiale samspill, i forhold til mål for veiledningen innen den aktuelle perioden. (se ovenfor) Kontaktlærer følger opp enkeltstudenters tilstedeværelse og arbeidsinnsats i studiet, og rapporterer til klassestyrer etter endt temaperiode. Kontaktlærer deltar på basisgruppas første møte i referansebarnehagen.

Det settes av tid til veiledning ved kontaktlærer i basisgruppe tilsvarende 7 avtalte møter à 1 klokketime i løpet av 1.studieår, og 5 møter i 2. studieår,

Veiledning i basisgruppa

- Veiledning i forhold til motivasjon og arbeidsmiljø i klassen og ved DMMH
- Veiledning i forhold til samarbeidet i basisgruppa, faglig fordypning og respons på hverandres arbeid.
- Veiledning i forhold til individuelle eller felles periodebestemte arbeidsmål
- Veiledning og vurdering av eget arbeid og arbeidsinnsats
- Veiledning i forhold til mål i fagplanen og yrkesprofesjonen.
- Veiledning for å utvikle studentenes kompetanse innenfor de fem kompetanseområder

Organisering av møtene med kontaktlærer

- Kontaktlærer har ansvar for at det avtales det foreskrevne antall veiledningsmøter i løpet av studieåret innenfor basisgruppens timeplanfestede tidspunkt. Møtene

fordeles hensiktsmessig utover året. Det er viktig at det legges flere møter tidlig i studieåret.

* Det eksakte antall møter reguleres fra år til år av de faglige ansattes arbeidsavtale, men er for 2007/08 hhv. 7 og 5 møter.

5. Vedlegg

Vedlegg 1: Basisgruppekontrakt

Vedlegg 2: Søknadsskjema for skifte av basisgruppe

Vedlegg 3: Vurdering av arbeidet i basisgruppa

Disse vedleggene kan du finne på www.dmmh.no/skjema.

DEL 4: Plan for veiledet pedagogisk praksis

Prinsipper

Ifølge Rammeplan for førskolelærerutdanning (RP2003) utarbeider den enkelte høgskole sine egne planer for praksis. Et sentralt prinsipp for dette planarbeidet er at studentene skal møte barnet og barnegruppa, og bli fortrolige med samspill og kommunikasjon med barn. Studentene må også få erfaring med planlegging og organisering, ledelse og gjennomføring av pedagogisk arbeid i barne- og voksengrupper, med veiledning av samarbeidspartnere, og med vurdering av eget og andres arbeid.

1.1 Kompetanse og praksis

Studenten skal gjennom studiet tilegne seg ulike former for kompetanse og kunnskaper, ferdigheter og holdninger som kan legge grunnlag for personlig vekst og danning og fungere som redskap i yrkesutøvelsen. I løpet av praksisopplæringa skal studenten utvikle sin handlingskompetanse knyttet til yrkesrollen.
Samfunnet og derigjennom barnehagen er i stadig endring. Studentens evne til å se dette i historisk lys, og vite hvordan han/hun skal bidra til videre endringsprosesser, vil tillegges økende vekt gjennom utdanninga.

1.2 Teori og praksis

Studenten skal få allsidige og varierte praksiserfaringer med stigende krav til selvstendighet og ansvar. De skal lære å observere, planlegge, gjennomføre og vurdere. Praksis skal gi studentene erfaring med hvor avgjørende sosialt samspill er for vekst og utvikling. Praksis må brukes til bearbeiding av teoretiske problemstillinger knyttet til fagstudiet og være styrende for en yrkesrettet førskolelærerutdanning.
Undervisningen i fag og tverrfaglige temaområder må forberede studentene på praksis, og skape forutsetninger for utvikling av både studentens handlingsrepertoar og det vide perspektiv på yrkesrollen. Prinsippet må være at all undervisning, både i fag og temaområder sees som praksisforberedelse, og praksis sees som grunnlag for videre teoribearbeidelse.

1.3 Fra styring til egne valg

Studentens progresjon i pedagogisk praksis må være nært knyttet til progresjonen i utdanninga som helhet. Derfor har plan for pedagogisk praksis en styrt progresjon gjennom de tre studieårene som bl.a. bygger på prinsippet fra styring til egne valg, dvs. høy grad av styring i plan for pedagogisk praksis første studieår og økende grad av egne valg i 2. og 3. studieår. Med dette prinsippet vil innhold og struktur stå i forhold til hva som er målet med praksis på et gitt stadium i studiet. Med økende grad av fleksibilitet utfordres studenten til selv å skape struktur i praksis ved å gjøre egne valg, reflektere over sine begrunnelser for valg og vurdere alternativer.

Overordnede mål for praksis

Gjennom praksisperiodene skal studenten utvikle kompetanse på flere områder:

Faglig kompetanse: Kunnskap om barn, barndom og pedagogisk arbeid med små barn og kunnskap om teorier og arbeidsformer innenfor og på tvers av fag

Didaktisk kompetanse: Evne til, med utgangspunkt i observasjoner tilegne seg didaktisk kompetanse gjennom å planlegge, gjennomføre og vurdere.

Sosial kompetanse: Forståelse for betydningen av et omsorgs- og læringsmiljø preget av samspill, varme, kreativitet, glede og humor og opplevelse av mestring for alle. Studenten må også ha evne til å utvikle et nært samarbeid mellom barnehage, hjem og andre samarbeidspartnere, og kunnskap om og ferdigheter i ledelse, samarbeid og pedagogisk veiledning.

Endrings- og utviklingskompetanse: Evne til å vurdere organisasjonsutvikling og samfunnsendringer som har betydning for barnehagen, til å ta initiativ og takle endringer, til å kunne prege utviklingen i barnehagen.

Yrkesetisk kompetanse: Evne til å reflektere over barnehagens og skolens verdigrunnlag, over egne verdier, holdninger og væremåte og over etiske utfordringer i yrket.

Målene gjelder for praksis alle tre studieår, men fokuset vil endres etter hvor studenten befinner seg i studiet.
Under praksis 1.studieår er samspillet med enkeltbarnet og barn i gruppe mest sentralt. Studenten må utvikle evnen til å se seg selv i denne samhandlingsprosessen.
Praksis 2.studieår rettes mot studentens evne til å ta begrunnede valg, både i forhold til utvikling av sitt eget fundament som pedagogisk leder, og i tverrfaglig arbeid, lek og samspill. Utvikling av evnen til begrunnelse og refleksjon, og evnen til å se teori og praksis i en større helhet setter fokuset på yrkesrollen.
Praksis 3.studieår forutsetter at studenten evner å ha et samfunnsmessig perspektiv på egen yrkesrolle, på de ulike institusjoner i samfunnet og på deres endringsprosesser. En utvidet erfaring med ledelse vektlegges.
Studenten skal også ha en 1 ukes praksis i grunnskolens 1.årstrinn. Studenten skal få kjennskap til skolens møte med barnet og overgangen fra barnehage til skole (E- og F-linja har grunnskolepraksis i 2.studieår).

Mål for praksisperiodene

1. Studieår

Generelle mål

Studenten skal:
Vise evne til kontakt og samspill med barn
Se sammenheng mellom teori og praksis og bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver
Være forberedt på praksis jfr praksiskontrakt, vise ansvarlighet i forhold til frammøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid
Delta på personal-, avdelings- og foreldremøter som avholdes i praksisperioden
Levere veiledningsgrunnlag til praksislærer i forkant av avtalt veiledning

Mål

Studenten skal

1. Utvikle forståelse for leik og samspill med barn
2. Utvikle forståelse for barns perspektiv og kompetanse
3. Få innsikt i hvordan praksisbarnehagen synliggjør fagområdene i Rp
4. Få innsikt i didaktiske prosesser i Barnehagehverdagen og lære å planlegge ut fra didaktiske forutsetninger
5. Utvikle evne til samarbeid og kommunikasjon med personalet i forhold til gjennomføring og ledelse
6. Utvikle refleksjon over eget pedagogisk grunnsyn

Innhold / Oppgaver

1. Aktiv deltakelse i og refleksjon rundt samspill med barn og barnehagens hverdagsaktiviteter. 5 praksisfortellinger
2. Observasjoner av ett enkeltbarn over tid oppsummert i en kort rapport.
3. Vurdering av barnehagens bruk av de ulike fagområdene i Rp, med spesiell vekt på de fagene i 1.studieår
4. På bakgrunn av en kartlegging av avdelingens didaktiske forutsetninger og bruk av aktuell pensumlitteratur , skal studenten Planlegge, gjennomføre og vurdere
    a. 3 hverdagsaktiviteter
    b. et tverrfaglig opplegg
    c. minst 1 lederdag
5. Aktivt samarbeid med personalet knyttet til forberedelse, gjennomføring og vurdering av lederoppgavene
6. Synliggjøre pedagogisk grunnsyn i sammenheng med målene for praksisperioden, muntlig og skriftlig og studentens individuelle forutsetninger.

Praksisrapport

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon.
Arbeidskrav eller oppgaver som skal inngå i mappebidrag i ulike fag defineres i den enkelte fagplan.

2. Studieår

Generelle mål

Studenten skal:
Vise evne til kontakt og samspill med barn
Se sammenheng mellom teori og praksis og bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver
Være forberedt på praksis jfr praksiskontrakt, vise ansvarlighet i forhold til frammøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid
Delta på personal-, avdelings- og foreldremøter som avholdes i praksisperioden
Levere veiledningsgrunnlag til praksislærer i forkant av avtalt veiledning

Mål

Studenten skal

1. Få innsikt i, og reflektere over didaktiske forutsetninger i barnehagen:
a) Voksnes forutsetninger og kompetanse
b) Barnegruppas forutsetninger og kompetanser
c) Det fysiske ute- og innemiljøets forutsetninger, muligheter og utfordringer
2. Utvikle et fundament for pedagogisk lederskap
a) Utvikle evne og vilje til samarbeid, kommunikasjon og informasjonsflyt

c) Vise evne og vilje til selvstendighet, initiativ og handlekraft i forhold til å utvikle et miljø preget av samspill, varme, kreativitet, glede og humor og opplevelse av mestring for alle

d) Vise evne til å forstå og reflektere over sterke og svake sider hos seg selv
3. Reflektere over barnehagens kulturelle innhold og barns danningsprosess i barnehagen
4. Utvikle evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere et tverrfaglig 3-ukers prosjekt (m/evt. linjetilknytning) Studenten skal tilegne seg didaktisk kompetanse gjennom å planlegge, gjennomføre og vurdere et tverrfaglig 3-ukers prosjekt (m/evt. linjetilknytning) i samarbeid med barnehagens personale
5. Få innsikt i styrers ansvarsområder og arbeidsoppgaver som administrativ ledelse, pedagogisk ledelse og personalledelse
6. Få innsikt i, og erfaring med samarbeid med barnas foreldre/foresatte

7. Utvikle forståelse for sammenheng mellom eget pedagogiske grunnsyn og pedagogisk praksis

Innhold / Oppgaver

1. Kartlegging, observasjon og skriftliggjøring av barnehagens didaktiske forutsetninger (videreføring av punkt 5.1 i praksiskontrakten)
2.
a) Gjennomføring av 5 sammenhengende lederdager
b) Planlegging, ledelse og vurdering av et møte
c) Gjøre selvstendige valg, gi informasjon, og bidra til gjensidig informasjonsflyt i hverdagen
d) Reflektere over egen kommunikasjon og virkning på andre i ulike samspillsituasjoner, være åpen for tilbakemelding fra andre og veilede medarbeidere i hverdagsaktiviteter
3. Dokumentasjon av barnehagens arbeid med kultur og danning
4. Prosjekt med fokus på barns medvirkning, lek og læring
Studenten skal dokumentere hvordan det tverrfaglige prosjektet kommer til uttrykk i barns lek, læring og samspill
5. Beskrivelse av styrers arbeidsoppgaver (se vedlegg)
6. Samspill med foreldre/foresatte i aktuelle hverdagsaktiviteter, vurdering og refleksjon over det daglige samarbeidet med foresatte, deltaking i en planlagt foreldresamtale sammen med praksislærer
7. Vurdering av eget grunnsyn med basis i erfaringene fra praksis

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon 2.

Arbeidskrav eller oppgaver som skal inngå i mappebidrag i ulike fag defineres i den enkelte fagplan.

3. Studieår

Generelle mål

Studenten skal:
Vise evne til kontakt og samspill med barn
Se sammenheng mellom teori og praksis og bruke faglitteratur og relevant teori i alle arbeidsoppgaver
Være forberedt på praksis jfr praksiskontrakt, vise ansvarlighet i forhold til frammøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid
Delta på personal-, avdelings- og foreldremøter som avholdes i praksisperioden

Levere veiledningsgrunnlag til praksislærer i forkant av avtalt veiledning

Mål

Studenten skal

1. Få utvidet erfaring med ledelse og veiledning
2. Få utvidet erfaring med å planlegge, gjennomføre og vurdere et opplegg knyttet til den aktuelle fordypningsenheten/linjeprofilen
3. Gjøre seg mer kjent med, bruke og vurdere ulike pedagogiske kartleggingsmetoder
4. Få utvidet erfaring med samarbeid med barnas foreldre/foresatte
5. Utvikle egen yrkesidentitet som førskolelærer
6. Se barnehagen i en større samfunnsmessig sammenheng

I tillegg til disse målene setter studenten sine egne faglige og personlige mål.

Innhold / Oppgaver

1. Lederansvar og veiledning i samhandling med medarbeidere og barnegrupper.
a) Gjennomføring av en planlagt veiledningssekvens med en medarbeider
b) Lederansvar for minst ett personal-, avdelings- eller foreldremøtene som avholdes i praksisperioden
2. To uker lederansvar med vekt på innholdet fra fordypningsenheten/linjeprofilen
3. Observasjon av barns lek, aktivitet, samspill, språk, motorikk osv., med utgangspunkt i barnehagens metoder, som grunnlag for en rapport om ett enkeltbarn
4. Aktiv deltakelse og lederansvar i møter med foreldre/foresatte. Deltakelse/gjennomføring av en foreldresamtale
5. Muntlig og skriftlig refleksjon over egen atferd og handlinger med utgangspunkt i eget grunnsyn.
6. Muntlig og skriftlig refleksjon over historiske, kulturelle og politiske fenomener knyttet til barnehagen som samfunnsinstitusjon
7. I fellesskap med praksislærer skal studenten utvikle faglige og personlige mål ut fra studentens egne forutsetninger, behov, tidligere erfaringer og praksisvurderinger

Praksisrapport

Praksisrapporten skal, med utgangspunkt i generelle, faglige og personlige mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av hele praksisperioden med vekt på egen læringsprosess. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon
Arbeidskrav eller oppgaver som skal inngå i mappebidrag i ulike fag defineres i den enkelte fagplan.

Grunnskolepraksis

Mål

Studenten skal

Få innsikt i barnas behov og forutsetninger i overgangen fra barnehage til skole/SFO

Kunne vurdere Få innsikt i behovet for samarbeid mellom barnehage og skole/SFO

Få kjennskap til pedagogisk arbeid i skolens 1. trinn og læreplan

Innhold / Oppgaver

Observasjon og deltagelse i pedagogisk arbeid i 1. klassetrinn og skolefridtidsordningen med fokus på barns lek og læring

Refleksjon over betydningen av et godt samarbeid mellom barnehage og skole / SFO

Refleksjon og vurdering av barnets møte med skolens arbeidsmåter og faglige innhold (GLSM)

Organisering og omfang

Praksisen foregår på 1.trinn. Studentene inndeles i grupper på 4- 5 studenter. Studentene har 30 timers tilstedeværelse på praksisskolen per uke, det er ønskelig at studenten tilbringer noe av tiden på SFO. I tillegg kommer 2 timer til veiledning med praksislærer

Møte mellom praksislærer og student før praksis

Studentene tar selv kontakt med praksislærer og avtaler et møte i skolen i god tid før grunnskolepraksis starter. I møtet avklares mål og innhold for praksis, og studentene får relevant skriftlig informasjon fra skolen

Rapport

Hver studentgruppe skriver en rapport fra skolepraksisen

Rapporten skal, med utgangspunkt i mål, inneholde dokumentasjon, refleksjon og en kort vurdering av perioden. Observasjoner, notater, referater, etc som vurderes som relevant for rapportens innhold, skal legges ved som dokumentasjon

Praksisrapporten skal leveres til praksislærer og pedagogikklærer innen 5 virkedager

Praksislærer sender sine kommentarer til pedagogikklærer innen 4 virkedager. Rapporten skal ikke inneholde navn på barn, lærer eller skole, men på praksisgruppe og studentens pedagogikklærer ved Dronning Mauds Minne høgskole

Rapporten er et arbeidskrav som høgskolen skal endelig godkjenne. Pedagogikklærer har ansvar for alle rapportene. Faglærer godkjenner sitt fagområde. Ved ikke godkjent faglig innhold følges samme rutiner som for arbeidskrav

Taushetsplikt og anonymisering

Studentene underskriver taushetsplikt i grunnskolepraksis Taushetsplikt (.pdf)

Organisering av praksisopplæringen

Veiledet pedagogisk praksis har et omfang på 20 uker, fordelt på alle tre studieår. Inntil to av disse ukene kan legges til grunnskolens 1. klasse.

I tillegg til den veiledede praksis som høgskolen organiserer, oppfordres studentene til å bruke referansebarnehagen(e) til basisgruppen (se del 3) flittig gjennom hele studiet.

Praksisperiodene er fordelt slik utover i studiet:

Semester	Temaområde	Praksis
1	Barndom i et flerkulturelt perspektiv	6 uker veiledet pedagogisk praksis
2	Mangfold i barnehagen	
3	Kultur, religion og samfunn	
4	Språk, identitet og kulturelle uttrykksformer. Her vil det være anledning til 13 uker utenlandsstudier	7 uker pedagogisk praksis inngår i utenlandsstudiet.
5	Etikk og holdningsdannelse i et globalt perspektiv	1 uke veiledet grunnskolepraksis
6	Internasjonalisering og globalisering	6 uker veiledet pedagogisk praksis
Totalt hele studiet:		20 uker (veiledet) pedagogisk praksis

I 2. studieår er det ønskelig at flest mulig har 13 ukers studieopphold (knyttet til praksis) i utlandet.

I 3. studieår er det mulig å ha en mnd opphold i utlandet evt. innenlands, i forbindelse med bacheloroppgaven. Dette er frivilling, og noe studentene selv har ansvar for .

Praksisomfang

Praksistiden for studenter er 6 timer pr. dag, inklusiv pause. I tillegg kommer foreldre-, personal- og avdelingsmøter som avholdes i praksisperioden og 2 timer veiledning pr. uke. I barnehager som ikke har pause følger studenten barnehagen. Studenten skal ikke ha lengre dag enn 7,5 time. Studenten skal i hovedsak følge praksislæreres vakter.

Fravær

Fravær meldes til praksislærer, som fører protokoll over studentens fravær.
Ved fravær over 3 dager leveres legeattest til praksislærer, som videresendes leder for praksis, og det gis melding til høgskolen ved praksisveileder. Dersom samlet fravær er over 30 % i en praksisperiode blir praksisperioden ikke godkjent. Dersom samlet fravær i en praksisperiode er mellom 20 % og 30 % må studenten ta opp igjen deler av pedagogisk praksis dette vurderes av leder for praksis, praksisveileder og praksislærer.

Fridager, ferie og permisjonsbestemmelser

Studenten følger barnehagen, ikke høgskolen når det gjelder fridager og ferier, bortsett fra jule- og påskeferier.
Praksislærer kan gi permisjon inntil 1 time pr. dag til amming, men praksistiden er 6 timer i barnehagen pr. dag også for studenter som ammer.
Fravær som skyldes at studenter har tillitsverv ved høgskolen, medregnes ikke, men studenten må levere en oversikt over slikt fravær til praksislærer.

Studiedager

1. studieår: 1 studiedag
2. studieår: 3 studiedager
3. studieår: 2 studiedager

Tidspunkt velges av student i forhold til skrivebehov og arbeidsmengde.

Møter og veiledning

Veiledning med praksisveileder før praksis
Praksisveileder gjennomfører førveiledning med alle studenter før praksis starter.
Gjennom førveiledning veiledes studenten til å reflektere over og formulere sitt pedagogiske grunnsyn, personlige og faglige mål og eventuelt andre veiledningsgrunnlag. Studenten forbereder seg til denne veiledningen med å skrive et veiledningsgrunnlag, knyttet til praksiskontrakten.
I tillegg til de generelle målene for hver periode, bør de personlige og faglige målene i 2. og 3. studieår ta utgangspunkt i studentens og praksislærers vurderinger fra forrige praksisperiode.

Møte mellom studenter, lærere og praksislærere før praksis

Første møte som forberedelse til praksis skjer på høgskolen hvor lærere, praksislærere og studenter møtes. Alle grupper bidrar med informasjon. Klasseteamet er ansvarlig for møtet.

Møte mellom praksislærer og studenter i praksisbarnehagen
Andre møte mellom praksislærer og student foregår i praksisbarnehagen. Under møtet fortsettes utformingen av praksiskontrakten. Praksislærer er ansvarlig for møtet.

Veiledning i barnehagen
Studenten skal ha 2 timer veiledning pr. uke. Deler av avsatt tid til veiledning skal brukes til førveiledning. Når praksislærer har to studenter samtidig skal en veiledingstime være felles, i tillegg skal hver student ha en ekstra veiledningstime. Veiledningsgrunnlag leveres praksislærer i forkant av avtalt veiledning.

Praksisveileder og faglærer i barnehagen
Sammen med student forbereder praksislærer veiledning med praksisveileder og faglærer i barnehagen. Student melder saker til møtet til praksisveileder/faglærer minst to virkedager før det skal finne sted.

Praksisseminar
I 1. klasse og 2. klasse gjennomføres et praksisseminar på høgskolen i løpet av praksisperioden.
Praksislærere kan inviteres til å delta. Klasseteamet er ansvarlig for møtet.

Møte mellom studenter, lærere og praksislærer etter praksis
Etter endt praksis avholdes et møte for etterarbeid og refleksjon over praksis med studenter, praksislærere, faglærere og praksisveileder.

Veiledning etter praksis med praksisveileder
1. studieår: Individuelle samtaler med studentene etter praksis
2. studieår: Gruppevise samtaler med studentene etter praksis
3. studieår: Individuelle samtaler med studentene etter praksis

Praksiskontrakt
Praksiskontrakten er en skriftlig avtale mellom praksislærer og student, som skal brukes aktivt i praksisperioden.
Praksiskontrakten påbegynnes før praksis og skrives ferdig av studenten i samarbeid med praksislærer i løpet av den første uken i praksis. I 1. og 2. studieår sender studenten en kopi til praksisveileder som en orientering før veiledningen med praksisveileder i barnehagen.
Praksiskontrakt (.pdf)

Praksisrapport
Studenten skriver med utgangspunkt i mål for praksis en praksisrapport.
Grunnlaget for rapporten er et utvalg fra den skriftlige dokumentasjonen for hele praksisperioden (observasjoner, loggbøker, referater, planer og vurderinger).
Rapporten skal følge de retningslinjer for skriftlig arbeid som presenteres på DMMH sin hjemmeside på nettet

Studenten leverer praksisrapporten til praksislærer 5 virkedager etter endt praksis. Praksislærer leser og kommenterer praksisrapporten som del av grunnlaget for praksislærers sluttvurdering.

Vurdering i praksisperioden

Vurdering er en løpende prosess gjennom hele studiet. Praksislærer vurderer yrkesatferd, teoretisk innsikt og handlingskompetanse i praksis. Denne vurderingen er en del av en omfattende veiledningsprosess, der både student og praksislærer bidrar.

Skriftlig prosedyre der det er tvil om praksisperioden kan godkjennes

Dersom det i løpet av praksisperioden oppstår tvil om studenten når de målene som er satt, og det er fare for at studenten ikke får praksisperioden godkjent, har praksislærer plikt til å gi melding om dette til praksisveileder ved høgskolen snarest. Praksisveileder bistår praksislærer i vurderingen, og praksislærer gir studenten skriftlig melding (se vedlegg).
I samarbeid med praksisveileder iverksetter praksislærer forsterket veiledning slik at studenten får anledning til å forbedre innsatsen. Ved ikke bestått praksis har studenten etter gjeldende reglement anledning til å ta praksisperioden opp igjen en (1) gang til.

Forskrift til Rammeplan for førskolelærerutdanning
(http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20051213-1448.html

Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH § 37. Prosedyre ved sluttvurderingsprosessen
http://www.dmmh.no/regler

Midtveisvurdering

Midtveis i praksisperioden gir praksislærer studenten en muntlig vurdering. Den skriftlige dokumentasjonen som er bakgrunn for vurderingen arkiveres i barnehagen

Sluttvurdering fra praksislærer

Praksislærer lager en skriftlig sluttvurdering ut fra "Retningslinjer for veiledning og vurdering".
Sluttvurderingen tar utgangspunkt i studentenes måloppnåelse, og skal gjenspeile studentens nivå og utvikling. Dette må også sees i forhold til krav om et yrkesmessig forsvarlig nivå. Sluttvurderingen munner ut i et vurderingsforslag om bestått/ikke bestått praksis.

Prosedyre ved sluttvurderingsprosessen

Vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått må fastsettes på grunnlag av kvalifisert, faglig skjønn. Praksislærer har hovedansvar for vurderingen, og gjøres på bakgrunn av en helhetsvurdering av studentens praksis.

Praksislærer gjennomgår sin sluttvurdering med vurderingsforslag med studenten, og sender det til praksisveileder senest 15 virkedager etter siste praksisdag/ avsluttet praksis (se vedlegg).
Praksisveileder leser praksislærers sluttvurdering og vurderer om det er samsvar mellom innholdet i sluttvurderingen og den foreslåtte karakteren. Karakteren vurderes også i forhold til det inntrykket praksisveileder har fått av kvaliteten på studentens arbeid i løpet av praksisperioden.
Ved sammenfallende vurderinger, blir praksislærers vurderingsforslag stående. Ved tvil om praksisperioden kan godkjennes, vises det til pkt. 8.6
Praksisveileder informerer den enkelte student om det endelige vurderingsuttrykket for praksisperioden.

Retningslinjer for veiledning, vurdering og skriving av sluttvurdering

1.studieår
Følgende skal vurderes:
I forhold til måloppnåelse:

- Studentens refleksjon over eget samspill med barn
- Studentens forståelse for barnas perspektiv og kompetanse
- Studentens synliggjøring av barnehagens arbeid med fagområdene
- Studentens innsikt og forståelse for mål, innhold og metode i hverdagssituasjonene
- Studentens evne til samarbeid med personalet ved enkeltsituasjoner og ved lederdager
- Studentens refleksjon over eget pedagogisk grunnsyn
- Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

- Studentens evne til kontakt og samspill med barn
- Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)
- Studentens møte med utfordringer
- Studentens ansvar for egen læring
- Studentens evne til selvvurdering og utprøving av egn praksisteori
- Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning
- Studenten ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer. Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på http://www.dmmh.no/praksisskjema

- Uttalelse om studentens praksis (.pdf)

2. Studieår

Følgende skal vurderes:
I forhold til måloppnåelse:

- Studentens evne til å ta hensyn til og benytte seg av barnas og personalets forutsetninger og kompetanse, samt muligheter i det fysiske miljøet

Studentens evne til å utvikle et fundament for pedagogisk lederskap
Studentens evne til selvstendighet og initiativ sammen med barn og voksne
Studentens evne til selvinnsikt mht ressurser og utfordringer hos seg selv
Studenten evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere sitt 3 - ukers tverrfaglige prosjekt
Studentens evne og interesse til å sette seg inn i styrers ansvarsområde og arbeidsoppgaver
Studentens evne til innsikt i samarbeidet med barnas foreldre/foresatte?
Studentens refleksjon og utvikling i forhold til eget pedagogisk grunnsyn
Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

Studentens evne til kontakt og samspill med barn
Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)
Studentens møte med utfordringer
Studentens ansvar for egen læring
Studentens evne til selvvurdering og utprøving av egen praksisteori
Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning
Studentens ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer. Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på http://www.dmmh.no/praksisskjema

- Uttalelse om studentens praksis (.pdf)

3. studieår

Følgende skal vurderes:
I forhold til måloppnåelse:

Studentens evne til å vise en utvidet erfaring med ledelse av barn og medarbeidere
Studentens evne til å planlegge, gjennomføre og vurdere et opplegg knyttet til fordypningsenheten/linjeprofilen
Studentens samarbeid med barnas foreldre/foresatte
Studentens synliggjøring av sin yrkesidentitet
Studentens evne til å se barnehagen i ett større samfunnsmessig sammenheng
Studenten evne til å sette egne personlige mål
Studentens evne til refleksjon og bruk av faglitteratur, muntlig og skriftlig

Felles mål for alle 3 studieår

Studentens evne til kontakt og samspill med barn
Studentens forberedelse til praksis (jfr. praksiskontrakt)?
Studentens møte med utfordringer
Studentens ansvar for egen læring
Studenten evne til selvvurdering og utprøving av egen praksisteori

Studentens evne til utprøving av egne ideer og kreativ problemløsning
Studentens ansvarlighet i forhold til fremmøte, avtaler, arbeidsoppgaver og samarbeid

Sluttvurderingen skal også inneholde en oppsummering av studentens ressurser og utfordringer. Dette føres på eget skjema, skjema for uttalelse av studentens praksis. Dette finnes på http://www.dmmh.no/praksisskjema

- Uttalelse om studentens praksis (.pdf)

Drøftingsforum

I tilfeller der det er tvil om studenten har bestått praksis, eller når det omhandler ikke godkjent rapport. (det kan legges til 5 virkedager til forbedring av rapport) innkalles det til drøftingsforum.
Drøftingsforum består av studentens praksislærer, praksisveileder og faglærere. Både praksislærer og praksisveileder kan ta initiativ til drøftingsforum. Drøftingsforum avsluttes med at praksislærer setter endelig vurderingsuttrykk

Beslutningsmøte

I de tilfellene hvor praksislærer finner å måtte gi vurderingsuttrykket ikke bestått, vil praksislærer og praksisveileder bli innkalt til møte med dekan og leder for praksis.

Praksislærers og praksisveileders vurdering av studentens faglige og personlige innsats i praksisperioden er utgangspunkt for drøftingene på møtet. Det er høgskolen ved dekan som tar den formelle og endelige avgjørelsen om bestått/ikke bestått på bakgrunn av nevnte møte. Studenten vil deretter motta skriftlig melding fra høgskolen om utfallet.

Kriterier for å vurdere praksis til ikke bestått

Reglement for praksisopplæringen i grunnutdanningen ved DMMH
§ 7 og § 8

Ved liten eller ingen evne til måloppnåelse og til å tilfredsstille de generelle kravene til praksisperioden, står studenten i fare for å ikke bestå praksis.

Vurdering av skikkethet

Skikkethetsvurdering er en helhetlig vurdering som omfatter alle studenter og innebærer at den i prinsippet er overordnet all annen vurdering. Det vises til fyldigere informasjon i siste del av Fagplanen

- Skikkethetsvurdering

Ansvarsforhold

Studentens rolle og ansvar

- Vurdere planlagt og spontant ansvar skriftlig
- Skriftlig arbeid skal leveres etter hvert i praksisperioden
- Vurdere ønske for innholdet i møtet med faglærer og praksisveileder og gi melding om dette
- Vurdere planer fortløpende for evt. for justering/revurdering
- Foreta selvvurdering før praksislærer gir sin vurdering
- Fylle ut eget vurderingsskjema før midtveisvurdering
- Levere praksisrapport som vurdering av hele perioden
- Fylle ut eget vurderingsskjema før sluttvurdering
- Gjøre seg kjent med praksislærers sluttvurdering.
- Fylle ut vurderingsskjemaet "Studiekvalitet i praksis" på nettet

Praksislærers rolle og ansvar

- Gi uformell og formell veiledning
- Ta kontakt med praksisveileder ved tvil om godkjent praksis
- Gi midtveisvurdering
- Kommentere og vurdere praksisrapport
- Skrive sluttvurdering og ha samtale med studenten ut fra denne
- Ved tvil om sluttrapport få tilgang til vurdering fra tidligere praksis via leder for praksis
- Sende sluttvurderingen i lukket konvolutt til praksisveileder senest 15 arbeidsdager etter avsluttet praksis
- Returnere praksisrapport til student etter avsluttet vurdering

Praksisveileders rolle og ansvar

- Veilede student på barnehagen i løpet av praksisperioden 1. og 2. studieår.
- Ha kontakt med praksislærer før midtveisvurdering 1., 2. og 3. studieår (event. telefonkontakt)
- Delta på midtveisvurdering der studenten står i fare for ikke å få praksisen godkjent og ved andre særskilte tilfeller
- evt. innkalle til drøftingsforum
- Påse at vurderingsuttrykket og sluttvurderingen stemmer overens
- Ha samtale med student/grupper av studenter etter praksis (se presisering for hvert studieår)
- Levere sluttvurderinger til administrasjonen for arkivering
- Gi tilbakemelding om praksislærers arbeid dersom praksislærer ber om det

Faglærers rolle og ansvar

- Veilede student i barnehagen i 1. og 2. klasse praksis. ut
- Være tilgjengelig for veiledning knyttet til prosjekt 2. og 3. studieår.
- Vurdere mappebidrag/arbeidskrav knyttet til praksis

Vurdering av studiekvalitet i praksis
Studenten fyller ut skjemaet på nett etter avsluttet praksis. Dette gjøres etter at studenten har mottatt sluttvurdering av praksisperioden. Praksislærere gis tilgang til sine egne skjema etter et passord på nett. Det som fremkommer av skjemaet bør være kjent fra tidligere. Navnet på studenten skal stå på skjemaet. Skjemaet arkiveres både i praksisbarnehagen og ved høgskolen, og ansees som et fortrolig dokument.

Skjemaer knyttet til praksis: http://www.dmmh.no/praksisskjema.

Aktuelle skjema er:

1. Avtale om makulering av sensitivt materiale
2. Dagsrytme i barnehagen
3. Eksempel på oppsett av lederdag
4. Momentliste ang. styrers/enhetsleders ansvarsområde og arbeidsoppgaver
5. Praksiskontrakt
6. Refusjonskrav/skjema
7. Skjema for studenter som står i fare for ikke å få godkjent praksis
8. Sluttrapport for observasjonsbarnet
9. Søknad om tildeling av praksisplass på særskilt grunnlag
10. Søknad om utsatt praksis
11. Taushetsplikt
12. Uttalelse om studentens praksis

DEL 5: Regler for avsluttende vurdering og skikkethetsvurdering

1. Regler for avsluttende vurdering

Dette reguleres av

- Forskrift om studentopptak, eksamen og vurdering av praksis ved DMMH
- Reglement og retningslinjer for mapper i grunnutdanningen ved DMMH.

Disse dokumentene kan du finne på www.dmmh.no/regler

2. Skikkethetsvurdering av lærerstudenter ved DMMH

Dette reguleres av Kunnskapsdepartementets forskrift av 10.10.2005:

- Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene
- Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning

Se www.lovdata.no.

3. Skikkethetsvurdering/definisjon

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer eller som helse- eller sosialpersonell. En student som utgjør en mulig fare for barnehagebarns og elevers eller pasienters, klienters og brukeres liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet, er ikke skikket for yrket.

Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Forvaltningslovens regler om saksbehandling kommer til anvendelse ved særskilt skikkethetsvurdering.

4. Vurderingskriterier for lærerutdanningene

Kriterier ved vurderingen av om en student er skikket i utdanningene som nevnt i § 1 nr. 1 til 5 er:

a) studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet

b) studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn og unges sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse

c) studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet

d) studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne

e) studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser

f) studenten viser for liten grad av selvinnsikt i forbindelse med oppgaver i lærerstudiet og kommende yrkesrolle

g) studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning

5. Skikkethetsnemnd

Styret selv skal oppnevne en skikkethetsnemnd. Nemnda skal bestå av:

- en faglig leder for avdeling eller fakultet for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene, eller tilsvarende funksjon
- en faglig studieleder for lærerutdanningen eller helse- eller sosialfagutdanningene, eller tilsvarende funksjon
- to representanter fra praksisfeltet
- to faglærere
- to studentrepresentanter
- en ekstern representant med juridisk embetseksamen

Medlemmer oppnevnes for tre år av gangen. Studentrepresentantene oppnevnes for ett år. Faglig leder for avdeling eller fakultet eller tilsvarende funksjon, er nemndas leder.

Minst to tredjedeler av nemndas medlemmer skal være til stede ved saksbehandlingen.

6. Institusjonsansvarlig

Styret oppnevner en ansatt ved institusjonen som institusjonsansvarlig for skikkethetsvurderingen. Institusjonsansvarlig kan oppnevnes blant skikkethetsnemndas medlemmer.

7. Tvilsmelding

Tvil om en students skikkethet meldes skriftlig til institusjonsansvarlig. Den som leverer tvilsmelding, regnes ikke som part i saken.

Tvilsmeldinger som er åpenbart ugrunnet skal ikke behandles av institusjonsansvarlig.

8. Behandling hos institusjonsansvarlig

Studenten skal varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Institusjonsansvarlig skal innkalle studenten til vurderingssamtale, og sørge for at saken blir så godt opplyst som mulig. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning med mindre det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten. Praksisperioder kan utsettes til etter at utvidet veiledning er avsluttet.

Fra vurderingssamtalen skal det lages skriftlig referat, som inneholder en beskrivelse av saksforholdet og eventuelle planer for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.

Hvis utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører den nødvendige endring og utvikling hos studenten, skal institusjonsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda.

9. Behandling i skikkethetsnemnda

Saker som fremmes for skikkethetsnemnda skal følges av all skriftlig dokumentasjon i saken. Nemnda skal utrede saken ytterligere dersom det er nødvendig.

Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet, og gjøres kjent med sakens opplysninger. Studenten skal ha mulighet til å legge frem sine synspunkter for nemnda før møtet.

Nemnda lager en innstilling til styret eller institusjonens klagenemnd med en vurdering av hvorvidt studenten er skikket eller ikke, hvorvidt studenten bør utestenges helt eller delvis fra den aktuelle utdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta utdanningen. Uenighet i nemnda skal begrunnes og fremgå i innstillingen.

10. Behandling i styret/institusjonens klagenemnd

På bakgrunn av skikkethetsnemndas innstilling fatter styret selv eller institusjonens klagenemnd vedtak om at en student ikke er skikket etter reglene i lov om universiteter og høyskoler § 4-10 tredje ledd og fjerde ledd. Det skal ikke utstedes vitnemål for den aktuelle utdanningen til en student som er funnet ikke-skikket.

Hvis en student som er funnet ikke-skikket skal utestenges fra utdanningen, skal det fattes særskilt vedtak om dette. Studenten kan utestenges fra utdanningen i inntil 3 år. Ved kortere utestenging kan styret eller institusjonens klagenemnd stille vilkår som må være oppfylt før utdanningen gjenopptas.

Vedtak om utestenging skal opplyse studenten om at han/hun ikke kan søke eller ta imot plass ved tilsvarende utdanninger ved institusjoner under lov om universiteter og høyskoler i utestengingsperioden, og at han/hun må søke nytt opptak dersom utdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden.